No. 2487 Zaterdag 19 September 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. E. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

De wereldcrisis.

Over de heele wereld maakt men zich op om maatregelen te nemen, die de algemeene en internationale crisis temperen in afwachting van zulke omstandigheden, die bestrijding met succes mogelijk maken. De moeilijkheden, waarin Duitschland verkeert, vormen het middelpunt, maar overal ondervindt men de gevolgen der crisis.

Zelfs in een land als de Vereenigde Staten, wat nog nooit een crisis gekend had, lijdt men thans onder de malaise.

Dat we hier op Curaçao, een internationaal middelpunt mede den neerslag van de internationale ellende ondervinden is niet te verwonderen.

Alleen echter, naar wat we hooren en lezen, is het hier nog niet zoo erg als elders.

We staan hier vóór de regentijd die veel ellende kan verlichten; maar in de groote landen van Europa en de Ver. Staten staat de winter voor de deur: een winter waarvan de Duitsche rijkskanselier Dr. Bruening dezer dagen zeide: dat het de ergste worden zal, die Europa in de laatste 100 jaren beleefd heeft: en voor Duitschland we! het allerergste. Daar verwacht men dezen winter 7 millioen werkeloozen.

Neem daarbij de verschillende opstanden, relletjes en werkstakingen, in de verschillende landen, vooral Duitschland en Spanje, waar ontevreden communistische elementen gaarne in troebel water visschen, en de wereldellende is dan wel grooter, als we die ooit gekend hebben.

De economen zitten niet stil om de oorzaken te vinden van het uitbreken der huidige crisis.

Het is daarmee vreemd gegaan. De toestand van slapte en onzekerheid, waarin wij nu al anderhalf jaar zitten, kwam onverwachter dan ooit een crisis is uitgebroken. En toch brak zij uit met ongekende heftigheid, tot groote verrassing van allen buiten en velen in de Vereenigde Staten. Het merkwaardige is, dat in de aan deze crisis voorafgaande periode in het geheel geen prijsinflatie intrad. Men had dan ook gemeend, dat een crisis onder de gegeven omstandigheden van grooten bloei niet mogelijk was. Het was een bittere ontgoocheling, en de terugslag is heftiger gebleken dan ooit te voren. De crisis kwam en teisterde alle landen. Het was een verbreking van het evenwicht tusschen producten en consumptie.

Over de huidige crisis beschikt de economist over talrijke gegevens. Op vele markten deden zich congestieverschijnselen voor. In één jaar is de algemeene prijsstand met 20% gedaald. Soms ziet men prijsfluctuaties van 50% en meer. De voorraden hebben zich op ongekende wijze vermeerderd. Tegelijkertijd nam de industrieele productie op eveneens verbijsterende wijze af. En tenslotte, het bedenkelijkste verschijnsel is de werkloosheid, welke thans 16 millioen mannen aan de productie ontrekt.

Hoe is het mogelijk geweest, dat deze toestand zoo plotseling en algemeen intrad? Er zijn economen, welke meenden dat storing in het crediet de oorzaak is. Zij meenen, dat, met name, van een tekort aan goud sprake is.

De goudvoorraad van de verschillende landen zou geen gelijken tred hebben gehouden met den gang der productie. Hierdoor zijn de prijzen gedaald en dit heeft een terugslag ten gevolge gehad, welke is ontaard in de depressie, waarin wij ons nu bevinden. Deze meening heeft veel bestrijding ondervonden, omdat juist in de Unie, die een ruimen goudvoorraad had, de crisis het eerst is uitgebroken.

Anderen wijten de instorting aan overproductie. Er zijn grenzen aan de koopkracht en aan den wil tot koopen. Dat men deze had bereikt, daarvan getuigt het afbetalingssysteem. Om deze voorname oorzaak der overproductie groepeeren zich tal van andere, die de crisis brengen tot de scherpte van tegenwoordig. Wanneer men in gedachten teruggaat, wetende wat men nu weet, dan is de weg te vinden, waarlangs wij in dit moeras gekomen zijn. Ongelukkig kan men niet, zooals in het geval van het moeras in werkelijkheid, terugloopen en een beteren weg kiezen.

Wij hebben met onze heele maatschappij boven onzen stand geleefd. Het sparen wordt ons afgeleerd door ontrouwe vertrouwensmannen, officieele zoowel als andere, door den fiscus ook, die den spaarder zwaar belast, den kleine het eerst. Wij geven dus uit, omdat wij zelf profiteeren willen, wij leven royaler dan onze ouders deden. Nu komt de grens onzer contanten, maar wij willen meedoen. Collega's buren vrienden, allen hebben mooie en aangename dingen: auto's, radiotoestellen, stofzuigers, ijskasten, allerlei installaties, die ons ook aanstaan.

Contant geld hebben wij er niet voor, de volgende maanden wel. Dan komt de leverancier met zijn levering op afbetaling, die een oplossing is. Dan gaan wij heen, met wissels op de toekomst, genietend van wat wij nog niet bezitten. Het gaat goed, zoolang er geen tegenslagen komen. Maar als deze komen, raken wij onherroepelijk vast.

Dat leven op te hoogen voet, schijnt wel een der hoofdoorzaken te zijn geweest van den crisis.

Dit is ook de meening, van den Nederlandschen Directeur-Generaal van den Arbeid, den Heer Zaalberg (S. D. A. P.), die in een interview aan de Maasbode, bij den algemeenen toestand, waarin hij geen sprankje licht ziet, constateert, dat wij op een zeer hoog peil leven en dan voortgaat:

„In geen land worden hooger eischen gesteld aan woning, kleeding en voeding. Nu de groothandelsprijzen zijn gedaald, de vraag naar tal van waren desondanks gering blijft, is de waarde van den arbeid verminderd. Dit feit negeeren maakt Nederlandschen arbeid (via het product) onverkoopbaar. Wij moeten, helaas! naar een lager niveau. Het is moeilijk, maar de werkeloosheid is een veel en veel grooter kwaad dan alle andere verslechting op sociaal terrein. Ik ban liever de werkloosheid uit, dan dat heel Twente drie of vier dagen per week werkt. Menderft daar tot 30% van het loon. Wie zal dan nog over 10% loonsverlaging klagen?"

De economen leeren ons, dat het economische leven beïnvloed wordt door een drang naar uitbreiding van zaken van de ondernemers, en op den duur wordt daarbij de grens van wat economisch toelaatbaar is, overschreden. Ook dit is in het laatst der 19e eeuw verklaard, want pas na jaren komen de goederen ter markt en dan kan het blijken dat de grenzen reeds overschreden zijn.

Er zijn echter nog andere oorzaken voor te groote uitbreiding. Men moet daarbij in aanmerking nemen dat in tijden van hausse het geld der ondernemers buitengewoon gemakkelijk ter beschikking wordt gesteld. Een derde oorzaak is deze: de neiging tot uitbreiding beteekent inperking der consumptiekracht. Er ontstaat een wanverhouding tusschen hetgeen wordt geproduceerd en de consumptiekracht, welke beschikbaar is om deze goederen te verwerven.

Een zeer bedenkelijk verschijnsel is, dat de moeilijke toestand op economisch gebied samengaat met een buitengewoon scherpe agrarische crisis.

Deze is ontstaan door diepgaande structureele veranderingen in het landbouwbedrijf. Een groote verschuiving in de verhouding tusschen vraag en aanbod van landbouwproducten heeft plaats gehad en de mechanisatie heeft het bedrijf tot een geweldige uitbreiding gebracht. De oogst nam 20% toe. Daartegenover staat een belangrijke afname van de behoefte aan agrarische producten. De groote moeilijkheid is, hoe men uit dezen toestand weer terugkeert tot een voormalige. Aan de aanpassing van productie aan verbruik staan groot bezwaren in den weg. Deze zijn van drieëlei aard. In de eerste plaats blijft de productiecapaciteit veel sterker dan vroeger.

Daarnaast is de mechanisatie minder buigzaam. Prijsregeling belet in veel gevallen prijsdaling. Loonsverlaging brengt niet noodzakelijk prijsdaling mee, ook doordat het loon vaak niet het belangrijkste element van den prijs is.

De crisis is er een over de heele wereld en daarom kan men ze niet bestrijden met gedeeltelijke maatregelen, zooals bescherming in een of meer landen. De staten der heele wereld moeten meewerken tot herstel. Dit wordt ingezien door de voornamen op economisch gebied in Amerika en Engeland, zoowel als in Duitschland, en dat is een hoopgevend teeken in deze moeilijke tijd.

Ontredderd Spanje.

Kabelberichten van deze week melden weer eens een brandstichting in een kerk te Coruna.

Hoe Spanje door de revolutie, wel in een diepdroevigen toestand gebracht is, konden we lezen in een artikel in *El Mati* van 11 Aug. j.l. onder den kop „geheel en al uit den koers gedreven".

Aan dit artikel ontleenen wij het volgende:

Waarlijk zij, die belang hebben bij den ondergang van het politieke regiem, kunnen zich thans langzamerhand wel voldaan gevoelen, daar het geen twijfel lijdt, of een regiem, waardoor de ondergang van het land met den dag wordt verhaast, is een instelling, die vroeg of laat maar in ieder geval onverbiddelijk ten doode gedoemd is. Eenieder heeft zich hiervan al wel voldoende rekening gegeven, behalve de regeering en de cortes, die dit feitelijk toch het eerste hadden moeten inzien.

De wankele politieke toestand, de stakingen, de onveiligheid in alle takken van economisch en sociaal leven, zijn voor ons land, zooals zij dit overigens overal zouden zijn, factoren van groote ontreddering en ellende Met deze factoren kan men alle denkbare catasprophen veroorzaken maar nooit een republiek consolideeren.

Hoe deze toestand in het buitenland wordt beoordeeld, blijkt we! uit de appreciatie van de waarde van ons geld. Zelfs in den tijd van onze groote koloniale rampen is de peseta niet zoo in waarde gedaald. Hebben wij ooit kunnen denken, dat een eenvoudige wisseling van regeeringsvorm voor Spanje zoo'n geweldige catastrophe zou beteekenen?

Wij weten, dat de economische toestand van een land in wezen niets heeft uit te staan met een bepaalden regeeringsvorm. In dit geval echter hebben zij, die de spaansche republiek regeeren, blijk gegeven van zoo'n groot gebrek aan politieken zin en van zoo'n bijkans meelijwekkende onbekwaamheid, dat zij in den korten tijd, dat zij aan het bewind zijn, werkelijk meer dan genoeg gedaan hebben, om het vertrouwen van de nationale en internationale publieke opinie te verliezen.

Eén hoop bleef ons nog over: de constitueerende cortes. Zij zouden, zoo dachten wij althans, terstond den chaos, waardoor het land bedreigd wordt, kunnen verhelpen, zij zouden zich weten te verheffen boven alle passies en boven alle sectarisme en zich uit liefde voor het vaderland beijveren, om Spanje in den kortst mogelijken tijd een constitutie te geven, die alle tweedracht onder de burgers zou wegnemen en den grootsten waarborg zou bieden voor den socialen vrede en rechtvaardigheid in alle geledingen van het openbare leven

Wij hebben echter moeten constateeren — en de indrukken der laatste weken hebben dit helaas bevestigd — dat het parlement dezen weg niet is gegaan. Integendeel, alles doet voorzien, dat de cortes zich in heftige en eindelooze debatten zullen verliezen, tengevolge waarvan de vorming van een nieuwe regeering, die meer vertrouwen verdient dan de tegenwoordige, voor onbepaalden tijd zal worden uitgesteld en de onrust, die er thans in het land heerscht, zal blijven bestaan en veeleer nog zal toenemen.

Zooals vanzelf spreekt, kan een dergelijke toestand den algeheelen ondergang van ons economisch leven niet anders dan verhaasten. En aldus — de regeering hoore het en de cortes mogen het niet vergeten — werkt men alleen in het voordeel van de vijanden der republiek, vooral van die vijanden, die dagelijks krachtiger pogingen aanwenden, om een catastrophale ineenstorting van onze maatschappij te verwezenlijken. Niemand zal het kunnen ontkennen, dat zij de eenigsten zijn, die van het tegenwoordige republikeinsche regiem profiteeren, om hun doel te bereiken.

Zoo is het ook verklaarbaar, dat zoowel in Spanje als in het buitenland een steeds donkerder pessimisme baan breekt niet alleen over het behoud en de consolideering van dit regiem maar ook en vooral over Spanje's toekomst.

Het Katholicisme.

De gebeurtenissen, die zich in de laatste maanden in Spanje hebben afgespeeld en waartegenover althans een gedeelte der Spaansche Katholieken een passieve houding aannamen, hebben de vraag wederom actueel gemaakt, hoe het eigenlijk met het Katholicisme of juister met de Katholieken in Spanje gesteld is.

In „El Mati" van 11 Augustus j.l. troffen wij een uitvoerig artikel aan van den Spaanschen abbé Carlos Cardo, waarin een nauwkeurig antwoord op deze vraag wordt gegeven. Aan dit artikel ontleenen wij het volgende.

Een oppervlakkig toeschouwer zou van ons land den indruk krijgen, dat het Katholicisme er is gereduceerd tot een zeer geringe minderheid, die thans nog geduld wordt, morgen echter zal worden vervolgd en later geheel zal worden geëlimineerd, zonder dat zij

Neerland's vlag wordt het hoogst gehouden in de lucht.

Deze leuze van Hans Martin, wordt iederen dag opnieuw in triomf waar gemaakt. Behalve in de verschillende successen welke Fokker behaalde in de luchtacrobatie, Versteegh in het formatievliegen, Grasé in een sterrvlucht, slaat deze leuze zeker ook op de groote prestaties der K. L. M. met haar Indië-vluchten, en niet het allerminst op de producten der Nederlandsche vliegtuigenbouwers.

In de dagen, dat de Heeren Dellaert en de Vries op Curaçao waren, spraken zij van het groote belang voor Neerlandsch prestige, om een eigen vliegtuigdienst te hebben in Onze West en deze niet over te laten aan de Noord-Amerikanen.

In dien zin ook, zien wij in de komst van den Nederlandschen vliegenier Schijns een groot belang. Wat de Heer Schijns hier komt doen, zou binnen afzienbaren tijd ook gepoogd zijn door Amerikanen, maar een Nederlander is hen nu voor geweest, en naar we hopen zal hij ook de Curaçaosche lucht voor Nederland behouden.

Nadat, zooals we reeds gemeld hebben, het vliegtuig van den Hr. S. Vrijdag hier was aangekomen, was het Zondag reeds klaar gemonteerd en steeg dien middag de Hr. S. voor het eerst op Curaçao de lucht in. Z. E. de Gouverneur was toevallig op Hato, en getuige van deze opstijging. Ook de volgende dagen is deze koene vlieger opgestegen om eenige oefeningen te doen welke Woensdagmiddag 3 uur voor genoodigden gegeven werden.

Dinsdag en Woensdag zijn wij getuige geweest van het kunnen van den Hr. S. en de soepelheid van zijn machine, waarmede hij de knapste toeren verricht.

Daar stond op het veld van Hato, dat den laatsten tijd al niet meer gewe ten had, waarvoor het diende, de zilveren vogel met een vleugelwijdte van 10.50 M. Speciaal is dit toestel vervaardigd met het oog op de steeds toenemende vraag naar goedkoope sporttoestellen. Het biedt plaats aan twee personen en is ook dubbel bestuurbaar. Beide inzittenden hebben vóór zich de verschillende handles terwijl alleen in de achterste cockpit, het dashboard zit.

Bij de vlieglessen, welke de Hr. S. hier geven zal, en waarvoor zich reeds leerlingen hebben aangemeld, zit de instructeur achterin en kan vandaar alle bewegingen controleeren en verbeteren, welke de leerling maakt.

Maar behalve als instructievliegtuig is deze kleine Pander ook bijzonder geschikt voor luchtacrobatiek, waarvan we deze week eenige kunststukjes hebben meegemaakt.

Nadat de vliegenier gewapend met vliegkap en bril, in de kist geklommen was, wisselde hij met zijn mecano, de traditioneele startconversatie; „Contact af? Contact af". — Een paar slagen aan de schroef . . . Voor vrij? „Contact". Rrrrróem, davert de PH-AFX . . dan weer kalmpjes aan. De mecaniciens laten het toestel vrij en daar hopst de machine het veld over naar de startplaats. Een draai. En vol gas stuift ze het veld over, dan trekt de bestuurder het levier naar zich toe en hij is los. Door de klare lucht trekt de Pander zich naar boven steeds hooger en hooger, haast steil de lucht in. Dan gooit Sch. zijn toestel van de eene bocht in de andere; zet hem dan eens op zijn kop: trekt hem dan weer met z'n neus steil de hoogte in om hem links of rechts te laten kantelen. Dan komt de looping. Geleidelijk gaat de neus van het toestel weer rijzen, recht naar boven; dan in een boog achterover en steil op zijn neus staande hooren we de vlieger de motor afzetten, om niet te veel vaart te krijgen waarna hij het toestel weer in oude stand terugtrekt. Weer gaat het dan naar hooger sferen, om hem een andere stunt te zien uithalen.

Duikend zien we nu het toestel naar beneden komen, wentelend om zijn lengteas, dus in een kurketrekkerbaan, zóó dat de lucht op de roeren slechts weinig druk meer uitoefent. Het is de *vrille*, die nog steeds de groote boeman is in de luchtvaart, en waaraan het meerendeel der ongelukken te wijten is, omdat de vliegers hun machine niet meer daaruit te halen te weten. Maar bij Schijns is dit een bravourstukje.

Nog andere toeren als de tonneau of rol, en de Immelmann (genoemd naar de beroemde Duitsche oorlogsvlieger) heeft de Hr. Schijns op zijn program staan. Maar al deze stunts zijn beter te zien dan te lezen, en de gelegenheid daarvoor is morgen op Hato geopend.

Al deze staaltjes van zijn vliegkunst vertoonde de Hr. Schijns behalve Dinsdag ook Woensdagmiddag en toen voor een groot aantal genoodigden, die allen vol bewondering waren over deze prestaties, en den vlieger dan ook met een hartelijk handgeklap begroetten.

Maar de Hr. Schijns, wees de eer terug op de machine, waarmede hij eens had willen toonen, wat een Nederlandsch vliegtuig kan.

Vriendelijk noodigde hij na deze demonstraties in de luchtacrobatiek, een der omstanders uit om een tochtje te maken boven de stad, waaraan Dinsdag Pastoor van Rooy en Woensdag kapitein Antheunissen gaarne gevolg aan gaven, die beide over dien Curaçaoschen luchtdoop enthousiast waren.

We gelooven dan ook dat Zondag velen zullen deelnemen aan het vliegfeest op Hato wat 's morgens om 11 uur, zal beginnen, en waar dan gelegenheid is deze tochten te maken à 20 fl.

De toegang tot het terrein van waar men de acrobatiek kan waarnemen bedraagt 1 fl.

Naar we hoorden zal de prijs der vliegschool 60 fl. per lesuur bedragen en moet men in 15 uren klaar zijn voor de opleiding tot vliegenier.

De Heer Schijns is verder ook agent der firma Pander, die genoemde vliegtuigen verkoopt voor 11.000 fl.

De prijzen, zoo hoorden we zeggen zijn erg hoog, maar de onderneming van den Hr. Schijns is geen liefdadigheids instelling, en als men hoort wat s' mans onkosten geweest zijn aan vracht en invoerrechten, en hij nog onkosten heeft aan avrogasoline, waarvan de prijs hier bijna tweemaal zoo hoog is, als in Holland en waarvan hij 24 liter per vlieguur noodig heeft, dan vinden we genoemde prijzen heel verklaarbaar.

Laten we dan ook eens denken aan het risico van zijn onderneming, en we weten dan niet, wat meer te bewonderen: de durf in zijn vliegen, of de durf in de onderneming.

Maar deze laatste eigenschap schijnt de Nederlandsche vliegers eigen te zijn.

Wat een ondernemingsgeest sprak er uit de Indiëtocht van den vlieger van Tijen: wat een ondernemingsgeest ook uit de geheele organisatie van de K. L. M.

Met eenzelfde ondernemingsgeest is de Hr. Schijns hier gekomen: en deze durf verdient waardeering en medewerking: en naar we meenen te hebben opgemerkt, heeft het in deze eerste dagen nog wel wat daaraan ontbroken. Zelfs van een zijde, waarvan we zooiets allerminst verwacht hadden.

We hopen daarom van harte, dat de Hr. Schijns ook hier zal kunnen waar maken, dat Neerland's vlag het hoogst gehouden wordt in de lucht.

Steunt het Apostolaat der Zee

verder nog eenige kracht heeft, om weerstand te kunnen bieden.

Deze indruk echter zou onjuist zijn, even onjuist als of liever nog onjuister dan de indruk van hen, die meenden en nog meenen, dat de Katholieken de ontzaglijken meerderheid vormen, ja zelfs vrijwel de geheele bevolking van het land uitmaken. De waarheid ligt ons inziens ook hier in het midden.

Het Katholicisme heeft in ons land wortels in ieder hart, die soms leven, soms dood zijn. Men begrijpt echter wel, dat de doode harten op ieder oogenblik kunnen herleven. Onder hen, die levende wortels van godsdienstig leven in hunne harten dragen, zijn er, die de plant verstikken, die er wil opbloeien; anderen laten haar ontkiemen en bloeien temidden van moeilijkheden en verzet, weer anderen schenken haar al den steun van hun goeden wil, opdat zij niet door onkruid verstikt worde en vruchten voorbrengen van godsvrucht, zedigheid en offervaardigheid. Deze laatsten echter zijn een kleine minderheid.

De politieke strijd, die sinds dertig jaar in dit land gevoerd wordt, heeft zich ontwikkeld naast alle godsdienstige belangen en ons volk, dat de gevolgen van den politieken strijd voor den godsdienst niet weet te onderscheiden, reageert niet voldoende op den oproep, om zijn geloof, dat bedreigd wordt te verdedigen. Voeg hierbij nog het gloeiend patriotisme, het messianisme, de bedwelming door niet te verwezenlijken beloften, en ge zult althans een gedeeltelijke verklaring voor dit verschijnsel vinden.

Wij moeten ons echter ook hier hoeden voor illusies. De Baskische provincies en Navarre leveren ons het bewijs dat wanneer een volk sliep en vurig Katholiek is, het vurigste patriottisme en welke officieele dwangmaatregelen dan ook niet in staat zijn, het geweten van een volk te misvormen en het te doen stemmen tegen datgene, waarin het in normale tijden geloofde.

De vurige Katholieken zijn in ons land trots alles nog talrijker dan men denkt en qualitatief vormen zij de geesteljke élite van ons volk. De Katholieken, wier geloof dood is, vormen wellicht de meerderheid. Alle Spanjaarden echter hebben in hun ideeën en in hun moreele leven een Katholieken inslag en ondergaan nog steeds den weldadigen invloed van het Katholicisme.

De dood van Mgr. Nolens.

Het ochtendblad van de Maasbode van 28 Augustus ontvingen wij in rouwkleed, om het afsterven van Mgr. Nolens wat plaats had op den avond tevoren om 8 uur 20.

Het blad noemt dit afsterven *een zwaar verlies voor kerk en vaderland*, en onder de titels *Utrique fidelis* en *een leven aan godsdienst en gemeenschap gewijd*, wordt het leven van den priester-staatsman beschreven.

Hoe hoog Nolens door vriend en vijand geacht werd, moge blijken uit de volgende regels die wij er uit overschrijven:

„Geheel en al het type van den Staatsman, speciaal gemaakt om in Holland (bedoeld schijnt Nederland) te slagen," schreef de „Gazette de Hollande". Als man van kracht en beleid, schilderde hem de vrouw van een gewezen gezant in een Engelsch tijdschrift; „een model van een goed kamerlid en een voorbeeld voor ons allen," herkende mr. Rink; „van allen die inzicht hadden de radste, van allen die verstand hadden de nuchterste, van allen die kalm waren, de kalmste", zoo typeerde hem Roodhuyzen; als den man, die toonde, „dat het geloof en de godsdienst van Rome geenszins onvereenigbaar zijn met den wil om de sociale gerechtigheid te bevorderen en het lot der arbeiders te verbeteren", zoo zag hem de socialistische „Peuple"; als „den trouwen wachter voor de juiste toepassing onzer constitutioneele beginselen", zoo huldigde hem „De Nederlander"; als een „staatsman met gevoel van hooge verantwoordelijkheid", zoo prees hem „De Avondpost"; als „de invloedrijkste staatsman in Nederland" en „een man van nationale beteekenis", zag hem Colijn; als „doctor universalis" werd hij in „Het Vaderland" aangeduid; als een „leader of thougths" en een „leader of men" door wijlen mr. Dresselhuys beschreven; als een „onkreukbare en onbaatzuchtige persoonlijkheid" .... „zonder behoefte aangezellig verkeer (zelfs op internationale conferenties), integendeel alles vermijdend, wat hem van de naarstige bestudeering der stukken zou kunnen afhouden, of zelfs maar afleiden", zoo typeerde hem zijn vriend prof. Aalberse in „Grotius, Annuaire International".

Verder vertelt Pastoor Beysens van de laatste oogenblikken:

Ik ging er naar toe, toen ik van dokter Steger den ernst van den toestand vernam. Uit eigen beweging vroeg Mgr. mij na enkele dagen terug te komen. Hij wist dat hij waarschijnlijk sterven ging en was zich zijn zware verantwoordelijkheid echt bewust.

Vier Augustus heb ik Mgr. de laatste H.H. Sacramenten toegediend. Het was nog wel niet noodig en geschiedde meer uit voorzorg.

Mgr. heeft de H.H. Sacramenten zeer stichtelijk ontvangen.

Ik ging eenige dagen naar Lourdes en toen ik terugkwam, was de bedlegerigheid voorgoed begonnen. De H. Mis lezen was Mgr. onmogelijk geworden, maar de H. Communie ontving hij elken morgen.

De wetenschap te moeten sterven, viel Mgr. eerst zwaar, maar hij was op het laatst tevreden en volkomen onderworpen aan Gods Heiligen Wil.

Er waren weinig relaties: alleen prof. Aalberse, ir. Bongaerts en ik hadden voortdurend toegang.

Mgr. las en mediteerde.

De laatste dagen zijn physiek zeer moeilijk geweest, maar Monseigneur verborg zijn pijn. Hij wilde er niet over spreken, al leed hij veel.

Woensdagavond was Mgr. volledig bij kennis, hoewel hij erg naar was. Ik vroeg hem of ik hem de H. Absolutie zou geven.

Mgr. knikte ....

Ik ging heen in de overtuiging dat ik den zieke niet levend zou terugzien.

Gisterenochtend om zeven uur was ik er weer en heb Mgr., die volledig bij kennis was, nog de H. Communie uitgereikt, welke hij devoot ontving.

Toen ik gisterenavond om half zes kwam was de doodstrijd in vollen gang. Deze heeft lang geduurd. Het sterke lichaam verzette zich en ook de pols bleef krachtig. Totdat langzaamaan het bewustzijn week en Mgr., toch nog vrij plotseling om 8.20 uur overleed.

Mgr. Nolens werd in zijn geboorte plaats Venlo begraven.

BERICHTEN.

Mevrouw Van Slobbe.

Met het S.S. Crijnssen keerde van Holland terug Mevr. J. van Slobbe van Schendel, vergezeld van twee dochters. Ons hartelijk welkom.

Welkom.

Met het S.S. Libertador keerde van Aruba terug de Hr. J. N. van der Veen Zeppenfeldt, die gedurende eenige maanden belast was met de waarneming van het Gezaghebbersschap aldaar.

Goede reis.

Met het S.S. Midas is Donderdagavond naar Bonaire vertrokken de Hoog. Eerw. Pater Provicarius M. van den Elzen, tot toediening van het H. Vormsel aldaar. Woensdagmiddag keert Z. H. E. met Hr. Ms. Banckert weer terug.

Brand.

Zondagmiddag werd er brand gealarmeerd in huis No 16-18 in de Prinsenstraat, waar voor een klein altaar de kaarsen waren opgebrand en de tafel vlam gevat had. De uitslaande rook deed erger vermoeden dan het in werkelijkheid was. De uitgerukte brandspuit kon weer terugkeeren, zonder dienst te hebben bewezen.

Arbeidsbeurs.

Het getal ingeschrevenen op de arbeidsbeurs is thans opgeloopen tot 272. In de afgeloopen week hebben 40 ingeschrevenen werk gekregen, en voor de volgende week zijn door werkgevers 60 arbeiders gevraagd.

We willen er nogmaals de aandacht op vestigen, dat deze arbeidsbeurs geen instelling is van de Cur. R. K. Volksbond.

Het is een *algemeene* instelling en voor ieder van welke gezindte ook toegankelijk.

Orkanen in West-Indië.

Kabeltelegrammen van den 12e en volgende dagen maakten melding van een ernstige Orkaan, welke neergeslagen is op de stad Belize in Britisch Honduras. Het aantal dooden schijnt 1500 te bedragen en is bijna 10 % der geheele bevolking. Onder de dooden zijn 11 Amerikaansche priesters.

Talrijke huizen en alle kerken zijn verwoest.

Ook San Juan op Porto Rico schijnt eenige schade te hebben ondervonden. Alsmede de plaatsen Sonora en Mozatlen in Mexico.

DO X door de bliksem getroffen.

Kabeltelegrammen van de 15e maakten melding dat de DO X in New York, door de bliksem is getroffen zonder echter schade te doen.

Een mecanicien werd bewustloos geslagen.

Gandhi in Londen.

De bekende brahmaan Gandhi, leider der onafhankelijkheidsbeweging in Britsch Indië, is 12 September in Londen aangekomen voor de Ronde Tafelconferentie.

Volgens een interview is Gandhi van meening dat Engeland aan Indië zelfbestuur zou toestaan.

Een winkelstraat aan boord.

Deze maand zal de nieuwe Fransche Oceaanstoomer „Atlantique" zijn eerste reis van Bordeaux naar Zuid-Amerika maken. De Atlantique" is een van de grootste passagiersschepen ter wereld, met een waterverplaatsing van 40.000 ton, een lengte van 237 meter en een snelheid van 24 knoopen. De inrichting beantwoordt aan de meest moderne eischen van hygiëne en comfort. Er is b.v. ook een winkelstraat van 140. M. lengte en 5 M. breed. waarin de meeste groote Parijsche winkels finalen zullen inrichten.

Stoomboot gelegenheid naar de Bovenwinden.

Dinsdag a.s. 22 Sept. 11 uur a.m. zal het Stoomschip Midas van de K. N. S. M. vertrekken naar de Bovenwinden.

Zie voor nadere bijzonderheden de advertentie in dit blad.

Soeur Maria Sancia. ✠

Vrijdagmorgen overleed in het Pensionaat Welgelegen, de Eerw. Zuster Maria Sancia, in de wereld Johanna Roefs. Ze werd geboren 6 Nov. 1865 te Oirschot, werd geprofest 29 Juni 1881 in de Congregatie der Zusters Franciscanessen van Roosendaal en kwam op 16 Mei 1888 te Curaçao.

Hier heeft zij gewerkt op Welgelegen, in het St. Antoniusgesticht te Pietermaai en in het huis der Zusters bij de H. Familiekerk.

Zuster Stancia was een eenvoudig, stille werkster voor den Heer, die in volle behulpzaamheid voor haar medezusters haar dagen in heiligheid heeft doorgebracht. In haar laatste levensjaren wierp een ernstige pijnlijke kwaal haar op het ziekbed, zoodat de dag van haar gouden professiefeest haast ongemerkt aan haar geest voorbijging.

In geduld heeft zij echter haar lijden gedragen tot O. L. H. haar riep om het loon te ontvangen voor haar arbeid.

De plechtige uitvaart had plaats gisterenmiddag om 5 uur op het kerkhof der Zusters te Welgelegen.

R. I. P.

Kardinaal Ragonesi. ✠

Kabelberichten van 14 Sept. melden, de dood van Kardinaal Francisco Ragonesi in den ouderdom van 81. jaren. Kardinaal Ragonesi was prefect van het Apostolisch tribunaal en kardinaal sinds 1921.

De Lago ook aan 't inkrimpen.

Berichten uit Maracaibo melden ons, dat het groote ziekenhuis der Lago in Maracaibo opgeheven is. De zieken dier maatschappij zullen in 't vervolg verpleegd worden in het ziekenhuis der Caribean.

De ambachtschool.

De Union bevat een hoofdartikel over deze zeer nuttige instelling, die in het eerste half jaar van haar bestaan bewijzen gegeven heeft te voldoen in een behoefte en een zegen te zijn voor ons volk. Het bestuur der School is uiterst tevreden over de successen en de vooruitgang door de leerlingen behaald.

De financieele kwestie is echter nog een zeer zorgelijke, daar de Gouvernements Subsidie bij lange niet toereikend is om de onkosten te dekken en de leerling zelf gratis onderricht ontvangen.

Een loterij die dezer dagen gehouden wordt, moet dan ook grootendeels deze zorgen verlichten. Op Maandag 28 Sept. zal de eerste trekking plaats hebben. Dat we een ieder aansporen door het nemen van een lot dit mooie werk te steunen is vanzelf sprekend.

Com pania Colombiana de Mutualidad.

De vorige week vermelde de Boletin Com. de liquidatie van deze, laten we het maar noemen, verzekering Mij. Heel wat menschen ook op Curaçao zijn daardoor gedupeerd. Naar we uit vertrouwbare bron vernamen is alleen hier op Curaçao aan aandeelen en levensverzekeringen gestort een bedrag van $ 86.000. De Comp. Col de Mut. bestaat sinds het jaar 1910 en werkt op Curaçao sinds 1913.

Agent dezer verzekerings Mij. was de Heer Ger. Ecker, die zooals we nog uit een recent schrijven vernamen tot zeer groote tevredenheid de belangen dezer Mij. hier heeft behartigd.

Aanvankelijk werd door de Mij 12% uitgekeerd; daarna werd een tijd de uitkeering stopgezet; later echter werden 15% en de laatste jaren 13,5% uitgekeerd.

Aan premies is in de loop der jaren op Curaçao uitbetaald ongeveer $ 40.000.

aan lijfrenten t/m ult° Aug. een bedrag van ± $ 30.500.

Het verslag over het afgeloopen jaar was nog zeer goed, zoodat een liquidatie dan ook niet te verwachten was.

Naar we van de bevoegde zijde vernamen schijnt deze liquidatie dan ook het gevolg te zijn niet van malaise, of wanbeheer maar van een ietwat despotisch optreden der Superintendencia bancaria.

In „La Vaguardia Liberal" van 30 Augustus geeft het bestuur der Compania een uiteenzetting van het gebeurde, ter eigen rechtvaardiging. Daaruit blijkt dat de Mutualidad ernstige pogingen heeft aangewend om deze liquidatie te voorkomen, maar de onderhandelingen hebben niet gevoerd tot overeenstemming met de Superintendencia Bancaria, omdat de voorwaarden door deze gesteld, door den President der Mutualidad de Hr. Karl Hess, niet konden worden aangenomen. De Mutualidad schijnt nu overgenomen te zijn door het Gouvernement van Colombia. Of dit nu de verplichtingen tegenover aandeelen polishouders zal nakomen? Gezien de slechte financieele toestand van die Republiek, vreezen wij hiervoor, althans de eerste jaren. De hoop echter dat nog weer eens uitkeeringen zullen plaats hebben, behoeft echter niet geheel te worden opgeheven.

Vliegdemonstratie.

Naar de Hr. Schijns ons mededeelde, zal de vliegdemonstratie op Hato niet morgen plaats hebben, maar Zondag over 8 dagen.

SS. Costa Rica.

Bij de K. N. S. M. kwam Vrijdagmorgen 18 September bericht in dat het SS. Costa Rica te Plymouth was aangekomen.

19 September was het te Havre en morgen Zondag hoopt het SS. in Amsterdam te zijn.

Officieele berichten.

De Gouverneur heeft met intrekking van de thans geldende regeling bebetreffende de kantooruren bepaald:

lo. dat met ingang van den 1sten October 1931 de verschillende landskantoren op het eiland Curaçao, met uitzondering van die waaromtrent bij algemeene verordening of bij afzonderlijk besluit anders is bepaald, op werkdagen, met uitzondering van de Zaterdagen, geopend zullen zijn van des voormiddags acht tot des middags twaaf uur en van des namiddags half twee tot des namiddags half vijf uur en des Zaterdags van des voormiddags acht tot des middags twaalf uur en van des namiddags half twee tot des namiddags drie uur;

Aan den agent der burgerpolitie op St. Martin N. G., D. A. Peterson, is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De waarnemend Hoofdagent der burgerpolitie Jan van Driel is benoemd tot hulpofficier van Justitie voor het eiland Curaçao.

De Heer Ir. J. H. B. M. Rademaker is benoemd tot lid van de Commissie ter uitoefening van controle op het beheer, het bedrijf en het onderhoud van de Koningin Emma-brug.

Mej. E. Lansberg is aan de Wilhelmina school geplaatst teneinde les te geven in de Spaansche Taal aan die school.

De schrijver A. G. van der Dijs werkzaam ten kantore van den Gezaghebber te Bonaire is voor een maand overgeplaatst naar Curaçao en werkzaam gesteld op het Bevolkingsbureau.

Aan den Heer Ir. A. A. Meyers Directeur van Openbare Werken, is wegens afkeuring voor den dienst, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Aan Mej. A. A. Ecker, adjunct commies, werkzaam ter Gouvernements-Secretarie, is wegens langdurigen onafgebroken dienst, vijf maanden binnenlandsch verlof verleend met vergunning dit verlof in het buitenland door te brengen.

DANKBETUIGING.

Voor de gewaardeerde belangstelling, bij gelegenheid van mijn veertigjarigen dienst bij t' onderwijs op Curaçao en Aruba, mijn hartelijken dank aan:
den Hoog Eerw. Pater Vicarius, Zeer Eerw. Pastoors en Zeer Eerw. Paters van de parochie van de stad,
de locale Pers,
den Wel Edel Gestrengen Heeren Voorzitter van de Schoolcommissie, Inspecteur van 't Openbaar Onderwijs, Eerw. Hoofden den van de Katholieke Scholen van de stad en 't personeel van St. Jozefschool, het Bestuur van 't Apostolaat ter Zee en Zeemansclub, vrienden en kennissen.

A. E. Goilo en familie.

Curaçao, 18 Sept. 1931.

Het Struisvogelpark.

La Cruz vreest dat Curaçao een attractie zal gaan verliezen, in het struisvogelpark. Volgens berichten in de bladen is deze Mij in liquidatie en verkoopt ze haar artikelen met 20% korting

Nieuw Fraterhuis op Pietermaai.

Naar we vernemen, zal begin volgende maand begonnen worden met den bouw van een nieuw fraterhuis op Pietermaai.

Met Paschen hopen de Fraters het nieuwe huis te betrekken.

Luit. ter Zee Wentholt.

De Hollandsche Mail meldt: dat met ingang van 10 Sep. de Luit t. z. 2e kl. P. Wentholt, eertijds tijdelijk adjudant van Z. E. den Gouverneur, geplaatst is bij het departement van defensie (afd. Hydrographie.)

Rectificatie.

In ons blad van 12 September hebben we een stuk opgenomen uit het Vaderland, ons toegezonden door den Heer Chumaceiro. We meenden dat hij dit gedaan had als Voorzitter van de Curaçaosche afdeeling van het Roode Kruis.

Later echter vernamen we, dat de Heer Chumaceiro geen voorzitter van het Roode Kruis is, en ook dit stuk niet heeft opgestuurd als behoorende tot het Roode Kruis. De bestuursleden van het Roode Kruis, noch de Directeur van den Openbare Gezondheidsdienst, toegevoegd aan het voorloopig Comité als medisch adviseur, droegen dus geen kennis van de toezending van genoemde courant aan de redactie van ons blad.

Toeristenbooten.

De Boletin Comercial publiceerde de volgende lijst der toeristenbooten, die in de komende maanden ons eiland zullen bezoeken:

S.S. „Columbus'	25 Dec.	1931
M.S. „Kungholm"	„	„
S.S. „Statendam"	13 Jan.	1932
M.S. „Kungsholm"	15 Jan.	„
M.S. „Columbus"	15 Jan.	„
S.S. „Reliance"	16 Jan.	„
S.S. „Duchess of Bedford"	22 Jan.	„
M.S. „Augustus"	30 Jan.	„
M.S. „Vulcania"	3 Feb.	„
M.S. „Kungsholm"	5 Feb.	„
S.S. „Reliance"	6 Feb.	„
S.S. „Statendam"	7 Feb.	„
M.S. „Conte Grande"	9 Feb.	„
S.S. „Berlin"	20 Feb.	„
S.S. „Duchess of Bedford"	23 Feb.	„
S.S. „Samaria"	„	„
M.S. „Vulcania',	24 Feb.	„
M.S. „Kungsholm"	26 Feb.	„
S.S. „Reliance"	27 Feb.	„
M.S. „Conte Grande"	28 Feb.	„
S.S. „Statendam,'	5 Mar.	„
S.S. „California"	9 Mar.	„
M.S. „Vulcancia"	14 Mar.	„
M.S. „Kungsholm"	18 Mar.	„
S.S. „Reliance"	19 Mar.	„
M.S. „Vulcania"	31 Mar.	„

De voetbalvereeniging ORANJE NASSAU.

Vele voetballers hier zullen deze club nog niet kennen. Het is een elftal van het SS. Oranje Nassau, en een elftal waar pit in zit, met een eigen sportblad zelfs, waarvan we No. 1, 2 en 4 mochten ontvangen.

We lazen daarin verslagen over een voetbalmatch in Paramaribo, en in New York tegen een elftal van het SS. Volendam van de Holland-Amerikalijn, en in No. 4 van een match, die door bemiddeling van het Apostolaat der Zee, hier op Curaçao gespeeld kon worden tegen de club van Scherpenheuvel, *„Juliana."*

Hoe enthousiast de mannen der Oranje Nassau over deze wedstrijd waren blijkt wel uit het slot van het verslag, wat we hier weergeven.

Juliana heeft deze wedstrijd met mooi- en fair spel eerlijk verdiend. Wij hopen elkander wederom te ontmoeten en alsdan revanche te nemen op een even faire manier als nu Juliana welverdiend heeft gewonnen.

Scheidsrechter Fr. Therasius was eminent en wij betuigen onzen hartelijken dank voor deze bereidwilligheid en voor zijne magnifieke manier om strikt onpartijdig deze wedstrijd te leiden.

Blijft over nog een enkel woord over het terrein, reeds eenigzins boven vermeld. Dit zeer mooi gelegen terrein is een sieraad voor het St. Vincentius Weeshuis en mag zeker straks met trots door Curaçao worden genoemd en New-York mag een voorbeeld nemen aan dit terrein daar het niet in de schaduw kan staan met dit terrein dat door eigen krachten is aangelegd.

Met groote bewondering hebben wij hier de arbeid aanschouwd door de Eerw. Fraters verricht en waar nog steeds aan wordt gearbeid. Hulde voor dusdanig werk.

De ontvangst in het St. Vincentius gesticht was meer dan goed. Onzen dank, grooten dank voor de hartelijken verwelkoming en de ondervonden bereidwilligheid.

Lang zullen we ons herinneren, deze goed georganiseerde en zoo vlug in orde gemaakte wedstrijd.

Dank van ons allen aan Eerw. Heeren Overste en Fraters en nogmaals ook aan den Heer Bos van het Zeemanshuis.

Ook de Voorzitter en meerdere Bestuursleden van het Apostolaat ter Zee waren aanwezig, wat een mooie geste is, dit medeleven met het Zeemansbestaan. Hulde voor dezen Heeren, die Curaçao hebben verrijkt met een Tehuis voor Zeelieden dat den toets der vergelijking met ieder ander kan weerstaan en die blijkbaar niet alleen theoretisch maar ook in werkelijkheid met de Zeelieden medeleven, gezien hunne tegenwoordigheid op deze wedstrijd.

Het Bestuur onzer Vereeniging was geheel aanwezig, behoudens Mr. Nobels die door ziekte verhinderd was, en deze tegenwoordigheid werd door onze leden ten zeerste geapprecieerd.

Ook een onzer passagiers was aanwezig.

We hebben verloren, maar ook veel gewonnen, want deze middag zal steeds in aangename herinnering blijven en ik eindig ons overzicht niet met een Vaarwel aan allen die hebben medegewerkt aan dezen geslaagden middag, maar met een krachtig tot wederziens.

Curaçao den 13 September 1931.

P. Smit Jzn.
Hofmeester.

Onze West-Indische Gebiedsdeelen op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Naar we in het Koloniaal Weekblad lezen is in het herrezen paviljoen der Nederlandsche afdeeling van de koloniale tentoonstelling, voor onze West-Indisch kolonien ditmaal helaas te weinig plaats ingeruimd.

Van de Missie zijn er slechts geplaatst drie groote foto's van de vorige stand, zoodat men kan zien en beoordeelen hoe de vorige inzending geweest is.

Ons zeemanshuis.

Gedurende de maand Augustus werd het Zeemanshuis door 334 personen bezocht. Ook de benedenverdieping van het gebouw zal in gebruik genomen worden om aldus meer gelegenheid te hebben tot het verschaffen van nachtlogies.

De duurtetoeslagen.

In verband met het ingezonden stuk over genoemd onderwerp in dit blad alsmede ook om het belang der zaak publiceeren wij hier den letterlijken tekst van Z. E. den Gouverneur, in zijn brief aan den Raad.

De passus luidt:

„Een vermindering van uitgaven tot „een bedrag van f.135.000.— kan „worden verkregen door de duurtebijslagen met dat bedrag te verminderen of de salarissen, onder „opheffing der duurtebijslagen zoodanig te herzien, dat de uitgaven „voor salarissen minstens f.135.000 „minder vordeien dan de uitgaven „voor salarissen en duurtebijslagen „samen nu bedragen."

Naar we vernemen, zal waarschijnlijk, Dinsdagavond a. s. het antwoord van den Raad op dezen brief, behandeld worden.

Fietsen met electrische aandrijving.

We zagen de laatste weken in de stad fietsen met een eenvoudige motoraandrijving op het voorwiel.

Dit zal echter spoedig al weer verouderd zijn, we lazen tenminste dezer dagen in een Hollandsch blad het volgende bericht:

Naar wij vernamen, bereidt de N. V. Philips het in den handel brengen van fietsen met electrische aandrijving voor. Boven het achterwiel komt een accu, welke 's nachts geladen kan worden. Het rijwiel zal, zonder trappen, een snelheid van 40 K.M. kunnen ontwikkelen. Aan het stuur komen de schakelaars. De firma Burgers levert de fietsen.

„Onze Mail"

Verschenen is het eerste nummer van „Onze Mail, veertiendaagsch Indisch Nieuws- en Correspondentieblad tevens officieel orgaan van het Katholiek Indisch Bureau, de Carpentierstraat 153 Den Haag.

Volgens het inleiding artikel wil „Onze Mail" niet anders zijn dan een eenvoudig middel tot voorlichting van Kath. Nederlanders, die Indië als woonoord kozen en andere, die hoewel in 't moederland woonachtig toch belangstelling koesteren voor dat deel van het Rijk, dat buiten Europa gelegen is.

In dit nummer is veel plaats gereserveerd voor de welkomstbegroetingen van autoriteiten, waardoor het „Onze Mail" gegeven is het bewijs te geven, van de levendige sympathie, die hier te lande bestaat voor allen — dus zoowel voor de Nederlanders als voor de Inlandsche bevolking — in Indië, Suriname en Curaçao. Vooris bevat dit nummer o.m. bijdragen van prof. Titus Brandsma O. Carm. en de heer J. A. M. Bruineman.

Havenbeweging
Augustus 1931.

ZEILSCHEPEN

	Aantal	Inhoud in M³. Bruto	Netto
Augustus	98	9.486	8.548
Vorige maanden	800	83.822	72.023
Totaal	898	93.308	80.571

STOOMSCHEPEN

	Aantal	Inhoud in M³. Bruto	Netto
Augustus	389	4.247.763	2.363.080
Vorige maanden	2.753	29.224.008	16.298.594
Totaal	3.142	33.471.771	18.661.674

Zeilvaart gedurende de maand Augustus 1931.

Aangekomen van:		*Vertrokken naar:*	
Aruba	21	Aruba	22
Bonaire	35	Bonaire	31
La Guayra	6	La Guaira	5
Las Piedras	3	Las Piedras	4
La Vela	10	La Vela	11
Pto. Cabello	16	Pto. Cabello	16
Rio Hacha	2	Rio Hacha	1
Sto. Domingo	1		
St. Martin	1	St. Martin N.G.	1
St. Vincent	1		
Tucacas	2		
		San P. de Mac.	1
Totaal	98	Totaal	92

INGEZONDEN.

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie, zoowel wat vorm of inhoud als wat strekking betreft. De kopy wordt zelfs bij nietplaatsing nimmer teruggegeven.

Aan wie de schuld? Minder gewicht of minder kwaliteit.

Mr. de Redacteur.

Beleefd verzoek ik U bij deze een plaatsruimte in Uw veelgelezen blad voor het volgende.

In Uw blad van 29 Augustus verscheen een stuk omtrent de *broodprijs.* Welk stuk luidt: Later is hier en daar het brood wel in prijs gezakt, maar in de waarde ook (Minder gewicht of minder kwaliteit.) En met dit herinner ik aan het analysis van Dokter Waterman; en dan luid de vraag het volgende:

„Wanneer heeft men een goed brood?"
„Wat moet een goed brood bevatten?"
„Hoeveel procent water mag in een goed brood zijn?"
„Wie moet voor het Gewicht en Kwaliteit zorgen?"

Ik hoop dat spoedig het Department met deze zaak belast, zich niet meer door gezichtsbedrog beet zal laten nemen.

Verblijf ik met de meeste hoogachting
M. M.

INGEZONDEN.
Duurtetoeslagen.

Geachte Redacteur.

In het nummer van de Amigoe van verleden week, gewerd ons, ambtenaren het nieuws, dat de toegekende duurtetoeslagen mede een der bronnen zullen zijn, die vernoemd worden in het den Raad bekendgemaakte aflossingsplan tot delging der op dit gebiedsdeel rustende schuld. Wij hebben het al lang hooren verluiden; dat wij ambtenaren weer eens een vertje moeten laten. Door de vage mededeeling in het aflossingsplan is velen den schrik om het hart geslagen. De nu genoten toelagen werden den ambtenaren toegediend, op grond dat hun salarissen volgens de volmondige bekentenis van Bestuur en Raad veel te laag waren. Men wilde niet overgaan tot invoering van de nieuwe reeds ontworpen salarisregeling omdat men destijds verkeerde in de tijd van de hoogconjunctuur. Nu de inkomsten van het Gouvernement sterk zijn verminderd en de gemaakte schulde volgens het te voren genoemd plan moeten worden gedelgd, moeten nieuwe bronnen worden opgespoord en de uitgaven *versoberd.* Indien de levensstandaard met de ingetreden malaise gedaald is, dan is het natuurlijk niet dan billijk, dat de toelagen der ambtenaren worden herzien. Is de levensstandaard dezelfde gebleven, dan zou het onbillijk zijn van het Bestuur, om naast het heffen van nieuwe belastingen, die indirect door de heele bevolking gedragen worden, versobering te betrachten ten koste van een bepaalde groep. Deze groep wordt dan dubbel belast in vergelijking met anderen. Als regel nu daalt de levenstaandaard bij heerschende malaise. Maar op Curaçao is dit in zeer geringe mate het geval.

Hier zijn wij getuigen van een *exodus.* Vele families hebben het eiland verlaten. De zakenmenschen voelen de malaise doordat hun omzet aanmerlijk kleiner is geworden. Door den onzekeren toestand geeft men zoo weinig mogelijk geld uit. Maar de prijzen voor de verschillende levensbehoeften zijn niet noemenswaard verlaagd. Met uitzondering van de duurdere woningen en een tijdelijk verlagen in de prijzen van manufacturen (veroorzaakt door de omstandigheid dat de handelaars met groote voorraad zitten en contanten noodig hebben,) valt weinig vermindering in prijzen te constateeren. Het zou niet billijk zijn van het Bestuur om door middel van de ambtenaren de algemeene levenstandaard te willen drukken. Laten Bestuur en Raad zich houden aan de gemaakte afspraak: eisch 100 % werkkracht, maar betaal ook voldoende.

Een ambtenaar.

Bekendmaking.

De aan den faillieten boedel van EMILIO FERNANDEZ WILLIAMS toebehoorende op huurgronden staande houten huizen, gelegen op „BIVAK", „BUENA VISTA", „DEIN" en RIO-CANARIO" worden hierbij te koop aangeboden.

Voorts de navolgende mede aan dien boedel toebehoorende onroerende goederen, viz:

1°. Een stuk grond met twee daarop staande huisjes, gelegen aan de „PISCADERABAAI".

2°. Een stuk grond op de plantage „MARCHENA".

3°, Twee stukken grond gelegen aan de „BATIPANJABAAI".

Aanbiedingen in te dienen vóór 1 October 1931.

Voor nadere inlichtingen zich te wenden tot ondergeteekende.

De Curator
J. L. C. MONSANTO.

1—3

Curaçaosche Voetbalbond.

OFFICIEEL.

COMPETITIESTAND per 13 September 1931.

	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Goals v. t.	Pt.	Gem.
Volharding	4	3	1	0	12-4	7	1.75
Jong Holland	4	2	2	0	9-2	6	1.50
Trappers	4	3	0	1	10-5	6	1.50
Transvaal	5	2	3	0	8-5	7	1.40*
Asiento	4	2	1	1	15-5	5	1.25*
M. V. V.	5	1	0	4	4-17	2	0.40
Goahead	4	0	1	3	0-12	1	0.25
Trekvogels	4	0	0	4	3-11	0	0.00

* In afwachting uitslag protest Transvaal wedstrijd Asiento — Transvaal.

Wedstrijdprogramma voor Zondag 20 September 1921.

MUNDO NOBO.

3.30 precies — Britania — Morning Star.
Scheidsrechter — Hr. Eugenio.
4.30 precies — Goahead — Trekvogels.
Scheidsrechter — Hr. Stomp.

MONTE CARMELO.

3.30 precies — Velocitas — Vitesse.
Scheidsrechter — Hr. Schouwée.
4.30 precies — R. C. C. 2 — Volharding 2.
Scheidsrechter — Hr. WinterS.

SPORTPARK ASIENTO.

ASIENTO WISSELBEKER.

3.30 precies: Jong-Holland — Volharding.
4.30 precies: Asiento — Mariniers.

Hoe vijf onderzeeërs verdwenen.

Drama uit den wereldoorlog.

Kort voor het einde van den wereldoorlog leed Duitschland een der ernstigste slagen die het land getroffen hebben. Binnen enkele weken na elkaar werden vijf der mooiste onderzeebooten die het land bezat als verloren aangeschreven. Men kon de oorzaak van deze plotselinge successen der Engelschen niet begrijpen en dacht reeds aan spionnage. Thans is echter in een artikel in de „Daily Telegraph" het geheim onthuld.

De onderzeeboot U 110 behoorde in het laatste jaar van den oorlog tot de groote groep onderzeebooten van middelbare grootte, die Duitschland bezat. De boot verliet de werf in het voorjaar van 1918 onder commando van kapitein Fürbringer, die drie officieren en 31 man onder zich had.

Het schip had 510 ton waterverplaatsing aan de oppervlakte, een snelheid van 13,5 knoop, het kon in dertig seconden onderduiken en het was met een groot stuk geschut en vijf torpedo-lanceerbuizen uitgerust. Op 5 Juli 1918 was de U 110 uit de haven van Zeebrugge de Noordzee opgevaren. Reeds den volgenden dag werd de onderzeeër door Engelsche schepen opgemerkt en beschoten. Vanaf dit moment is het niet meer uit zicht van de Engelsche vloot geweest.

Jacht op de U 110.

In weerwil echter van de zorgvuldige verkenning, die steeds weer in de buurt van den onderzeeër werd uitgevoerd, gelukte het aan de U 110 op 18 Juli voor de kust van Yorkshire een olieboot te torpedeeren, die met man en muis naar den kelder ging. Kort daarna explodeerden rondom de scheepsromp, van de U 110 een 26-tal van de gevaarlijkste onderwaterbommen, die voorloopig het schip geen schade schenen te doen. Wat er misschien aan schade was aangericht was nog niet uit te maken. Den dag daarna ontmoette de U 110 voor de kust van Durham een convooi handelsschepen, die begeleid werden door enkele oorlogsschepen. Met een moed die werkelijk buitengewoon is, omdat de kapitein reeds den dag te voren zeer onaangename ervaringen had opgedaan, besloot hij tot den aanval over te gaan. De U 110 lanceerde een torpedo, die aan zijn doel voorbijschoot en bijna onmiddellijk daarna ontploften een tiental onderwaterbommen, rondom den onderzeeër.

Het roer werd geheel vernield en toen de onderzeeër boven kwam werd hij onmiddellijk door den torpedobootjager Garry geramd. De duikboot dook weer onder, maar de bemanning had het beheer over de onderzeeër verloren, zoodat de Engelsche motorbarkas M. L. 263 gemakkelijk het oliespoor kon volgen. Door meer onderwaterbommen af te gooien gaf zij de U 110 tenslotte den genadeslag.

Waardevolle documenten.

Het wrak werd echter door de Engelsche regeering gelicht. En zooals men verwacht had, werden er verscheidene waardevolle documenten in gevonden. Deze werden, zij het met de grootste moeite daar zij reeds geheel doorweekt waren, ontcijferd en de beste vondst die men deed, was een kaart, waarop zeer nauwkeurig vijf routes voor onderzeeërs aangeduid waren, met veel bijzonderheden, die in rooden inkt waren aangegeven. Blijkbaar hadden de kapiteins van vijf verschillende U-booten op de kaart aangeteekend, welke route zij de beste vonden om rondom Sehotland in den Atl. Oceaan te komen. Zij waren verschillend, blijkbaar ieder gevonden naar verschillende practische ervaringen. De een gaf meer rustplaatsen op den bodem der zee aan, de andere vermeed gebieden, waar de Engelschen erg veel patrouilleerden, terwijl weer een derde route zoo was getrokken, dat men zonder veel gevaar de Engelsche mijnvelden kon doorkruisen.

Blijkbaar waren het de commandanten van de onderzeeërs, die in den Atlantischen Oceaan den Engelschen groote verliezen hadden berokkend, geweest, die hier hun aanteekeningen hadden gemaakt.

De val gelegd.

Binnen zeer korten tijd had de Britsche admiraliteit gebruik gemaakt van de kostbare gegevens, die zij hier in handen had gekregen. De rustplaatsen op den bodem der zee werden met mijnen bezaaid, de mijnenvelden werden veranderd en speciaal daar werd gesurveileerd, waar de onderzeeërs het 't minst verwachten. Nog geen drie weken later waren alle onderzeebooten, die geregeld hier voeren — en het waren er vijf! — gevonden en vernietigd. Er is geen man van naar Duitschland terruggekeerd.

Het geheim is thans opgeklaard. De Duitsche vlootleiding kan gerust zijn; er was geen spionage in het spel. Maar of dit verhaal, dat wij in Duitsche kranten vonden, nu zoo'n prettige tijding voor de Duitschers was, wij geloven het niet.

Hoeveel families van de daar omgekomen twee honderd menschen zullen er zijn, die nu voor het eerst een tipje opgelicht zien van den sluier, die den dood van hun kinderen steeds omhuld heeft? Was het woordje „vermist", waarmee zij zich jaren hebben moeten troosten, eigenlijk nog niet barmhartiger dan dit triomfeerende vergaal...?

BEKENDMAKING.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst maakt hierbij bekend dat de bepalingen der artikelen 26 tot en met 30 van de Begrafenisverordening (P. B. 1919 No. 21) over den bouw van grafkelders met ingang Januari 1932 in werking zullentreden.

Eigenaren en beheerders van begraafplaatsen worden verzocht zich bijtijds op de hoogte te stellen van de voorschriften vervat in genoemde bepalingen, die bij het bouwen van grafkelders in acht moeten worden genomen.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst,

3--2 P. I. HENRIQUEZ.

Advertentie.

De Procureur-Generaal, Hoofd van het hulpbureau voor den Industrieelen Eigendom in Curaçao, brengt hierbij ter algemeene kennisse, dat de wet van 9 Juli 1931 (P. B. No. 51) tot wijziging van de artikelen 35,47 en 49 der Octrooiwet 1910 (P. B. 1911, No. 9), laatselijk gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1925,15 Augustus 1931 in werking getreden is.

De Hierbedoelde wetswijzigingen behelzen:

1o. *een verlenging van den duur van een octrooi van 15 tot 18 jaren (art. 47).*

Voor elk der drie verlenginsjaren van den duur is een jaarcijns van f 160.— verschuldigd.

2o. *Een verruiming van den termijn van uitstel voor de betaling van de jaarcijnzen voor verleende octrooien van 3 tot 6 maanden (art.49).*

Laatstbedoelde verlenging van den uitsteltermijn is een uitvloeisel van de op 6 November 1925 tot stand gekomen wijziging van het Unieverdrag van Parijs van 20 Maart 1883 tot bescherming van den Industrieelen Eigendom, welke wijziging voor Curaçao in P. B. 1928, No. 70 afgekondigd is geworden.

Ingevolge de wet van 9 Juli j. l. kunnen op 15 Augustus 1931 **vervallen octrooien** *in de hierna te noemen gevallen worden* **hersteld:**

a. *Octrooien, welke op laatsgenoemden datum zijn vervallen door het verloopen van 15 jaren, te rekenen van hunne dagteekening.*

b. *Octrooien, vervallen na 1 Juni 1928, doordat de daarvoor verschuldigde jaarcijnzen niet tijdig zijn betaald.*

Voor de vaststelling van den duur der te herstellen octrooien wordt de tijd, gedurende welken die octrooien reeds vervallen waren, medegerekend.

De rechten, welke derden vóór 15 Augustus 1931 te goedertrouw op de eventueel te herstellen octrooien verkregen hebben, blijven gehandhaafd.

Voor het herstel der hier bedoelde octrooien moet door de houders dier octrooien binnen drie maanden *na het in werking treden dezer wet worden betaald:*

in het geval sub a. voor het 16e, 17e en 18e jaar, waarmede de duur van het octrool wordt verlengd, een bedrag van fl 160,— per jaar;

in het geval sub b., de nog verschuldigde achterstallige jaarcijnzen, benevens een bedrag van fl 1,25.—

Ingevolge art. 3 der wet zullen houders van octrooien die vóór of op 13 Juni 1933 zouden zijn vervallen, doch waarvan de duur tot 18 jaar verlengd wordt, verplicht zijn licentie te verleenen aan hen, die te goeder trouw vóór 13 Juni 1930 daadwerkelijke voorzieningen hebben getroffen en onkosten hebben gemaakt om de geoctrooieerde uitvinding te gaan toepassen, weigert de octrooihouder de op grond van dit artikel gevraagde licentie te verleenen dan vindt art. 34, lid 4 tot en met 7 der Octrooiwet overeenkomstige toepassing.

Willemstad, Curaçao, 5 September 1981

De Procureur-Generaal,

Hoofd v. h. Hulpbureau voornoemd,

3—2 *M. v. DIJK.*

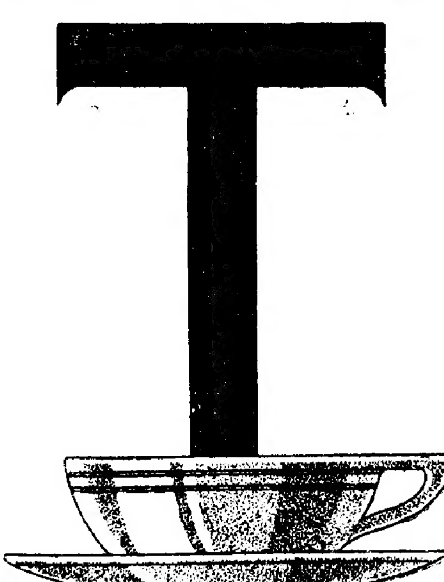
„Apostolaat der Zee"

Geef U op bij:

VAN EEDEN, Loods, of

Pater DELLAERT.

Bijblad voor 12 September 1931.

KENNISGEVING.

De Heer en Mevrouw

Arends-Zeppenfeldt

geven hierbij kennis van de geboorte van hun dochtertje

Ilse Marie.

Curaçao, den 13den September 1931.

Aanbesteding.

De Directeur der Openbare Werken zal, behoudens goedkeuring van Z. E. den Gouverneur, trachten aan te besteden op Maandag, 28 September a.s. 3 uur n.m. ten zijnen kantore, Parera, het bouwen van een Post- en Telegraafkantoor aan de Handelskade.

Bestek en teekeningen zijn, tegen betaling van f. 5.--, verkrijgbaar vanaf Maandag 14 September op het kantoor van Openbare Werken, alwaar inlichtingen te bekomen zijn steeds op alle werkdagen van 9 -- 12 uur.

Curaçao, 11 September 1931.

De Directeur der Openbare Werken,

MEYERS.

Verkrijgbaar bij ELLIS & DANIA Agenten.

Het herrezen paviljoen op de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Medio Augustus is weer opnieuw geopend de Nederlandsche afdeeling der koloniale tentoonstelling te Parijs, die op 29 Juni nog geen twee maanden na de feestelijke inwijding op zulk een noodlottige wijze door den brand verwoest werd.

Met het werk en de zorg van honderden, verwoestte het vuur de rijke collecties en kostbare kunstschatten, die het majestueuze, maar uit den aard der zaak lichte bouwsel herbergde. Maar de waarheid van het populaire spreekwoord, dat het grootste ongeluk in zijn gezelschap toch altijd een kleine gelukje meevoert, werd ook bevestigd. Onze Nederlandsche naam in het buitenland en in Frankrijk in het bijzonder, heeft niet bij de ramp zelf, maar bij het vervolg daarop zeer veel in aanzien gewonnen; onze niet in geld waardeerbare, maar daarom niet minder waarde dragende vaderlandsche aandeelen zijn belangrijk gestegen en de unieke kans om te toonen, wat het kleine land van de kaas en de klompen en wieken-maaiende windmolens vermag tot stand te brengen, is door de mannen tot wier taak dat behoorde en met hen door het geheele Nederlandsche volk tot een indrukwekkende realiteit gebracht.

Een correspondent van de Maasbode schreef hierover kort voor de opening.

Onmiddellijk nadat besloten was, tot den herbouw is reeds een plattegrond uitgezet en lang vóórdat op 10 Juli de opdracht voor den bouw gegund werd, waren de gipswerkers reeds doende met de vorming van kroonlijsten en basementen, afgodsbeelden en verderfgeesten, die als decoraties het nieuwe gebouw evenals het oude zijn typisch Idonesische sfeer moeten verleenen. Ondanks de talooze uren, die verloren gingen door den meedoogenloos plassenden regen, die alle medewerking van leveranciers en arbeiders dreigde te verlammen gingen toch reeds op den derden dag de eerste spanten overeind en groeide het gebouw in zijn voornaamste vormen en omtrekken boven de omringde schutting uit. Snel kwamen andere ploegen in het geweer om waar dit ook maar even mogelijk was de dakbedekking aan te brengen en het schilder- en decoratiewerk uit te voeren voor de verbaasde oogen van de, voor de schutting staande toeschouwers, die het werk in letterlijken zin zagen groeien onder de rappe handen.

De groote ontvanghall is ongeveer even groot als die in het oorspronkelijke gebouw. Een diepe zaal, afgesloten door een van de diorama's van Eland, die de algemeene bewondering trekken, neemt de plaats in van den oorspronkelijken achterbouw en geeft de hal een prachtvol aspect. Aan weerszijden van de hall, zijn de vleugels de eigenlijke tentoonstellingszalen ondergebracht, die elk 18 bij 30 M. meten en respectievelijk de economische en staatkundige inzendingen bevatten. Het front heeft nog aan monumentaliteit gewonnen door de grootsche breedtewerking, die teweeg wordt gebracht door de beide hoofdingangen, welke de aandacht meer dan vroeger over de volle breedte verdeelen. Ondanks den tegenslag van het slechte weer kon zelfs al werkende, nog uitbreiding aan de plannen gegeven worden. Intusschen werkten buiten het tentoonstellingsterrein in het nabijgelegen Charenton de decorateurs en kunstschilders in groote gehuurde ateliers. Dezelfde prachtige wandschilderingen van Polides en Saayers, die het oude paviljoen tot een der meest smaakvol gedecoreerde van de geheele tentoonstelling maakten, zullen ook het nieuwe sieren.

Er wordt met groote geestdrift en toewijding en in een waarlijk koortsachtig tempo gewerkt.

Een enkel voorbeeld hiervan ter illustratie.

Om 8 uur 's morgens arriveerde te Amsterdam het telegram, waarin goud- en zilverbrons en bladgoud besteld werd; om 9 uur vertrok de geheele zending van Schiphol naar Parijs, waar zij om half één aan kwam; om 2 uur was men reeds met het materiaal aan het werk. Er moest alleen aan buitenwerk een 6000 vierk. meter geschilderd worden, waarmede in verband met het sterk absorbeerende materiaal 1500 à 2000 K.G. olie gemoeid was. Voorts een 340 vierk. meter schabloneerwerk, waarvoor de teekeningen aan de hand van de van de eenige foto's en een stuk oud decoratiewerk van het afgebrande paviljoen werden gemaakt. De veranderde maten noodzaakten de decorateurs alles om te werken, het geen natuurlijk zeer veel werk medebracht.

Dit zijn nu nog maar eenige kleine onderdeelen van een grooter onderdeel en men kan zich maar flauw voorstellen wat een geweldige hoeveelheid menschen arbeid er noodig geweest is om het geheele werk in zoo korten tijd gereed te krijgen.

Terwijl wij dit schijven is men bezig aan ons nieuw palviljoen de laatste hand te leggen. Het gebouw is voltooid, zelfs de binnenafwerking en alleen hier en daar hebben de laatste bijwerkingen plaats. Men is op het oogenblik bezig voor de drie ingangen de terrassen aan te brengen die zullen meewerken om de architectonische waarde van het paviljoen nog beter te doen uitkomen en de tuiniers zijn reeds bezig met de tuinaanleg en met inplanten der bloemen die de laatste sporen van het vernietigings werk van 28 Juni zullen wegnemen.

De grasvelden zijn hersteld en voor wat de bloemen betreft heeft Aalsmeer heel wat al kunnen spuien, terwijl Vrijdag de 100.000 gladiolussen aankwamen, waarvan een groot deel bestemd is voor de plantsoenen om het paviljoen en een ander deel voor de Parijsche ziekenhuizen.

De gidsen die de toeristen rondleiden wijzen de bezoekers op de groote krachtinspanning door Nederland hier aangewend en het aantal kijkers, dat zijn bewondering op geestdriftige wijze uit, is steeds legio.

Wat het inwendige betreft, zijn de zalen sedert het begin der vorige week toevertrouwd aan de zorgen van het Koloniaal Instituut, welks afdeelingen op zich hebben genomen de staathuishoudkundige, economische en de volkenkundige exposities in te richten. De laatste afdeeling, die van prof. van Eerde, was Donderdag reeds geheel opgesteld en maakt een bijzonder imposanten indruk. De beide andere zalen hebben haar inhoud ook reeds en de laatste installatiewerkzaamheden worden er met bekwamen spoed voortgezet door Prof. de Bussy en zijn medewerkers.

De groote zaal is geheel gereed en heeft reeds haar vitrines met de kunstverzamelingen die daar onder leiding van den heer Moojen geplaatst werden. Ongetwijfeld is er nog veel te doen en de laatste schikkingen vragen zeker nog ernstige zorgen, maar er behoeft geen enkel oogenblik gevreesd dat aanstaanden Dinsdag ons paviljoen nog onafgewerktheden zal hebben te bedekken.

Zoo zijn ook onze kunstenaars vlot opgeschoten: het groote paneel van den kunstschilder Saayers heeft weer zijn plaats in den wand ingenomen, ook de kaarten van Nederlandsch Indië in de planisphere zijn reeds geplaatst, terwijl de kunstschilder Eland de laatste hand legt aan zijn diorama van den Goentoer en diens omgeving welk diorama het vroegere in grootte en in kunstzinnige uitwerking nog overtreft.

Wat de ethnografische afdeeling betreft is een buitengewoon groot stuk werk door de diensten van het Koloniaal museum geleverd en de uitgebreide verzamelingen konden geheel samengesteld worden uit de reserves, zoodat het museum geen enkele vitrine behoefde aan te spreken. In de economische en staatkundige afdeeling heeft men ook een zeer ruim gebruik kunnen maken van het materiaal van de desbetreffende afdeelingen van het Koloniaal Instituut en is bovendien, ondanks den zeer korten tijd die beschikbaar is, veel nieuw expositiemateriaal vervaardigd, zoodat onze wijze van presenteeren weder even duidelijk is en even flink opgezet als die, welk tijdens het eerste paviljoen zoo terecht werd geroemd. Wel heeft men moeten woekeren met de plaatsruimte zoodat sommige secties niet op die schaal konden worden opgebouwd als bij de zooveel aanzienlijker ruimte, die in het eerste paviljoen beschikbaar was, maar nergens is afbreuk gedaan aan den duidelijke en onderrichtende presentatie. De inhoud der economische en staatshuishoudkundige afdeelingen komt in groote lijnen overeen met die van het vorig paviljoen wat mogelijk is, daar de beide zijzalen belangrijk grooter zijn, dan voorheen.

De toegangen zijn nog vergemakkelijkt door de groote perrons, die voor de ingangen zijn gelegen, waardoor het paviljoen van de allee uit te bereiken is op een wijze die nog meer direct tot binnentreden leidt. Naast het paviljoen aan de Zuidzijde is de Balineesche muur doorgetrokken tot naar de omheining der tentoonstelling en die muur is door eenige monumentale poortjes onderbroken. Heel het voorterrein vormt daardoor meer een besloten geheel, terwijl het achterterrein daardoor flink is afgesloten voor personen die er niets te maken hebben wat ook weer aan de veiligheid ten goede komt.

Vóór dien Balineeschen muur, op het tuingedeelte tusschen den muur, den zijwand van het paviljoen en de allee is de Bataksche woning opgesteld, die mede bevordert dat ons paviljoen in een schoon kader is gevat. De voortuin die ontstaan is doordat ons paviljoen thans méér van den verkeersweg verwijderd is gelegen, wordt van een beplanting voorzien, de gecoupeerd wordt door de terrassen die voor de portieken zijn aangebracht, en een aantal uit Amsterdam gekomen tropische plantentypen bereiken daartusschen een decoratief effect, dat de indrukken door de exotische architectuur gewekt, nog versterkt. Aan de andere zijde is de Balineesche muur ook tot het paviljoen doorgetrokken zooals dat vroeger reeds het geval was en daardoor heeft het plein weer zijn afsluiting verkregen. Aan dien kant is meer tuin beschikbaar en waar de aansluiting op de overgebleven monumenten door het verwerken derzelfde architectonische elementen, verzekerd werd, vormt van dien kant gezien onze participatie een buitengewoon schilderachtig en monumentaal geheel. De voortuinen zijn weer in den ouden toestand terug gebracht. Men is wel de duiventil en het knekelhuis blijven missen, en alleen de kleine pagodes zijn hersteld, maar het geheel is nog van een schoonen aanleg, die de gestalte van ons paviljoen, met den fraaien gevel en het, ondanks het gemis der meroes nog steeds interessante dak, uitstekend doet uitkomen.

Zoo is de Nederlandsche participatie aan de koloniale tentoonstelling een verrassend monument gebleven, dat de bewondering van alle bezoekers gaande maakt en dat bovendien door den ongeloofliik korten tijd, waarin Holland met aanwending van al zijn energie, de chaotische verwoestingen wist te herstellen, de eer van onzen nationalen naam niet alleen gered heeft, maar hem dezen met nieuwen roem heeft omgeven.

Dezen roem zal niemand ons misgunnen, omdat hij op de allereerste plaats zoo echt Hollandsch is, dat wil zeggen, vredelievend, als de Hollandsche volksaard.

De glorie van Nederland ligt in zijn arbeid. Ook het machtige en grootsche werk te Vincennes is niet van provoceerende en sabelrinkelende allure, maar een monument van de werkkracht van een volk, dat niet anders vraagt dan te mogen werken en met rust gelaten te worden Moge het ook ginds zoo begrepen worden en moge het een bijdrage zijn tot een goed begrip en een juiste waardeering van Nederland in den vreemde.

Het werk van Vincennes is een mooie en levende toepassing van het fiere „Je maintiendrai."

Naar 'n communistische wereldrevolutie?

Dat de Sovjets in het buitenland een geheim diplomatieke organisatie bezitten, welke zijn vertakkingen heeft over alle landen der wereld, is vrijwel algemeen bekend. Het is vanzelfsprekend echter zeer moeilijk hieromtrent nadere bijzonderheden te weten te komen. Toch wordt zoo nu en dan wel eens de een of andere Russische spion ontmaskerd en dan blijkt wel, hoe wijd vertakt het spionnagestelsel der Sovjets is en hoe geraffineerd hun werkmethode zijn.

Zoo werden te Nantes twee communistische propagandisten aangehouden

Beiden waren fabriekarbeiders de een was een Franschman en de andere een Hongaar. Zij werden er van beschuldigd als spion in dienst te zijn van de Sovjets. Het onderzoek, wees uit, dat de mannen trachten nauwkeurige inlichtingen te verzamelen over de Fransche legerinrichtingen en vooral met belangstelling de uitvoering volgden van de groote havenwerken te Sint-Nazaire en verder aan de Loire-monding naar Nantes toe.

Een zeer recent geval van spionage, dat wel van een bijzonder raffinement getuigd, werd onlangs in Polen ontdekt.

Den laatsten tijd kwam het n.l herhaaldelijk voor, dat de steden en dorpen in het district Wilna werden bezocht door Russische zigeuners met gedresseerde beren. De Vereeniging tot bescherming van dieren te Wilna ergerde zich aan dit optreden der zigeuners en verzocht de politie de noodige maatregelen te treffen, dat de dieren niet noodeloos mishandeld zouden worden.

Men kwam daarbij tot de merkwaardige ontdekking, dat de zigeuners spionnen waren van Soviet Rusland. De beren hadden in hun halsbanden allerlei papier verborgen, welke aanteekeningen bevatten over de vestingen en versterkingen van het Poolsche leger. Thans wordt een nauwkeurig onderzoek ingesteld of men hier met echte zigeuners te doen heeft, dan wel met spionnen, die zich als zigeuners hebben vermomd.

De Poolsche regeering vermoedt echter, dat deze lieden spionage-diensten voor Sovjets-Rnslan verrichten. Intusschen heeft men hun optreden met de beren verboden.

Ook in België vermoedt men, dat de Sovjets sinds eenigen tijd een communistische spionnagedienst te Brussel onderhouden. Immers een candidaat-vlieger van de Hoogere Luchtvaartschool te Brussel had eenige maanden geleden aan den Minister verzocht hem een beurs te willen verschaffen, teneinde zijn vliegbrevet te kunnen verkrijgen. Het antwoord bleef echter uit en begin Mei richtte de vliegenier, die het wachten moe was, een verzoekschrift aan den Koning. Ook hierop ontving hij geen antwoord; doch op 31 Mei ontving hij een brief uit Moskou. Het adres was geheel correct met de hand op de enveloppe geschreven; de brief was in het Fransch gesteld en met de schrijfmachine getypt. De inhoud luidde als volgt: Wij zijn zoo vrij onder uw aandacht te brengen, omdat het u nuttig kan zijn, dat voor een betrekking bij onze vliegdienst (d. i. van Sovjet-Rusland) u zich met deze brief kunt wenden tot den heer Molevencko, 33 Kurfürststrasse te Berlijn, die vertegenwoordiger is van de nationale economie". De handteekening onder den brief was onleesbaar.

Begrijpelijkerwijze baarde het geval te Brussel groot opzien. Niemand begreep, hoe iemand op verzoekschriften aan den Minister en aan den Koning een antwoord uit Moskou kan ontvangen. Vermoed wordt, dat er aan het Brusselsche Ministerie handlangers van Moskou werkzaam zijn, die de brieven van den vliegenier hebben onderschept, om er hun voordeel mee te doen.

In Griekenland heeft de politie eveneens een sensationeele arrestatie gedaan, waardoor men op het spoor is gekomen van een uitgebreid spionnagesysteem, dat in Athene, Weenen en Berlijn vertakkingen heeft en onder leiding staat van een geheimen Russischen agent. De politie te Athene kreeg begin Maart j. l. een anonymen brief, waarin werd verzocht, bijzonder te willen letten op een arbeidersvrouw, die een achterbuirt van Athene bewoonde en schijnbaar in niets van andere arbeidersvrouwen te onderscheiden was. Toen de politie echter op zekeren dag een inval in haar woning deed, kon men nog juist een lijst met namen in beslag nemen, welke de vrouw wilde verbranden, toen zij zich ontdekt zag. Op deze lijst stonden de namen verweld van alle communisten-leiders op den Balkan en allerlei mededeelingen, welke bestemd waren voor Boedapest, Weenen, Praag en Berlijn. De vrouw werd in hechtenis genomen en haar huis aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. Men bevond, dat haar kamer een dubbele wand had, waarachter een geheim dicht gemetseld vertrek was. In deze kamer waren groote voorraden bommen, revolvers, geweren, munitie enz. opgestapeld.

Dit alles bleek afkomstig te zijn uit de wapenmagazijnen van het Grieksche leger. Men kan zich echter de verbazing van de politie-autoriteiten voorstellen, toen bij nader onderzoek bleek, dat deze gearresteerde vrouw de dochter was van een bekend millionnair uit Athene. Zij heette Orevine Levy en haar vader is een der meest vooraanstaande industrieelen van Athene. Orevine Levy is ongeveer 20 jaar oud en buitengewoon knap. Ongeveer een jaar geleden was zij spoorloos verdwenen en sindsdien had men niets meer van haar vernomen. In verschillende fabrieken te Athene had zij onder valsche namen gewerkt en overal was zij bezig de communistische beginselen onder de fabrieksmeisjes te verspreiden. Na haar arrestatie weigerde zij eenige inlichtingen te verstrekken. Wel is men te weten gekomen, dat zij door een muziekleeraar Oscar in den spionnage-dienst was opgeleid. Deze Oscar stond te Athene bekend als een der meest beruchte Russische spionnen.

Deze kleine greep van ontdekte spionnage-gevallen der communisten wijst er reeds voldoende op, dat een ontzaggelijke organisatie de ondergrond moet vormen van dit spionnage-stelsel. De autoriteiten kunnen dan ook niet streng genoeg optreden om schuldigen te straffen.

Ontredderd Spanje.

WAT VERLOREN GING.

Burgemeester en wethouders van Madrid, die van de regeering opdracht ontvingen, om de tijdens de uitspattingen veroorzaakte brandschade en andere verwoestingen en verliezen vast te stellen, hebben thans aan de paters Carmelieten het nationale heiligdom van de H. Theresia op het Spaansche plein te Madrid teruggegeven. De paters hebben de kerk wederom voor de geloovigen opengesteld,

Bij nader onderzoek is gebleken, dat een bedrag van een millioen peseta's noodig zijn zal, om de kerk te herstellen. Alle beelden en altaren zijn verwoest alsmede de sacristie, die een buitengewone kunstwaarde heeft.

Dit beroemde heiligdom van Sint Theresia werd uit algemeene bijdragen gebouwd. De bouw van de kerk, die in Mei 1928 werd ingewijd, heeft vijf jaar geduurd.

Behalve bovengenoemde kerk zijn, zooals bekend, inderdaad ook de van den H. Franciscus Borgias en het huis der Jesuïten geheel verwoest. Onvervangbare en onschatbare kunstwerken zijn daarbij verloren gegaan.

De genoemde kerk, die in 1892 voltooid werd, bevatte o. a. een kostbaar Mariabeeld van Coullant Palera, een geschilderd portret van Sint Ignatius van Coella, dat de kunstenaar in 1595 naar het doodenmasker van den Heilige vervaardigde.

Ook niet te vervangen relikwieën gingen verloren, zooals het juist genoemde doodenmasker van Sint Ignatius en een ander van Sint Franciscus Xaverius, een splinter van het H. Kruis, de kostbaarste relikwie, die Spanje bezat en het stoffelijk overschot van pater Diego Lainez, een tijdgenoot van Sint Ignatius. De heilige relieken van Sint Franciscus Borgias zijn voor een groot deel weer teruggevonden. Onbeschrijfelijk is het verlies aan kandelabers, altaarbenoodigheden, misgewaden en relikwieën van talrijke heiligen.

Diep betreurenswaardig is ook het verlies van de wereldberoemde bibloteek, der Jesuiten, die met haar 80.000 boekdeelen een prooi der vlammen werd. Zij was een der groote en voornaamste bibliotheken van Spanje. Daarin werden o.a. ook alle werken en documenten van de andere seminaries en huizen der Spaansche Jesuïten bewaard.

Onder de schatten van deze bibliotheek bevonden zich oorspronkelijke uitgaven van Calderon, Lopez de Vega en Lueveda. Van eenige schrijvers, van Saavedra bijv., zijn alle werken verloren gegaan. Genoemde bibliotheek bevatte ook de beroemde collectie documenten van pater Fua, den vroegeren directeur der Spaansche academie, die naar de schatting van Menendez y Peleyos de meeste werken over de geschiedenis der middeleeuwen en wel voornamelijk over de Kerk in Spanje gepubliceerd heeft.

FEUILLETON.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door
D. STRATER.

— Ik hoop nu maar, moe — sprak Anny, terwijl ze met heur sierlijke vingertjes mevrouw Vermeer een kopje inschonk, — dat die mijnheer met zijn Hollandsch klinkenden naam — Determan heet hij immers — de kamers neemt. Ze zijn heusch niet te duur.

— Ik hoop het ook, kind — klonk het antwoord. Het zou 'n groote zorg van ons afnemen, en daarom zal ik mijnheer Determan'n zoo laag mogelijken prijs vragen. Denk eens aan kind, ging ze opgewekt voort, als hij ze voor dat geld neemt, kunnen we 'n boy houden voor het zwaardere werk en dan gaan we Zondags samen eens 'n uitstapje maken.

— Heerlijk, moe — juichte Anny, handenklappend van blijdschap — en dan, koopen we samen in de City 'n paar snoezige zomertoiletjes en . . . . maar daar gaat de schel, dat zal mijnheer Determan wezen.

Een oogenblik later stelde de nieuw aangekomene zich in alle vormen aan de beide dames voor. Het bleek 'n jongmensch te zijn van ongeveer dertigjarigen leeftijd, krachtig gebouwd en met een regelmatig, hoewel niet fraai gelaat. Al dadelijk maakte hij dan ook bij zijn verschijnen een gunstigen indruk op de beide dames. Van zijn kant wierp hij 'n wijl een bewonderenden blik op Anny.

— Ik gevoelde mij al dadelijk tot uw Hollandsch klinkenden naam aangetrokken, begon hij. Ik ben namelijk zelf Hollander van geboorte en eerst korten tijd hier in Amerika gevestigd.

— Wij zijn ook Hollanders, antwoordde mevrouw Vermeer in hare moedertaal; maar we wonen al jaren hier in New-York.

— Wel dat treft al heel gelukkig, hervatte de bezoeker in 't Hollandsch — en als de kamers mij maar eenigzins bevallen, zal ik ze gaarne nemen.

Mevrouw Vermeer noodigde nu de heer Determan uit, de kamers te gaan bezichtingen. Deze was er opgetogen over, den gevraagden prijs vond hij niet te hoog, zoodat hij maar dadelijk besloot de kamers te huren. Daarna vroeg hij verlof een handvalies, dat hij had meegebracht, alvast op z'n kamer te mogen uitpakken; zijn overige koffers zouden dan over 'n paar uur volgen.

Toen mevrouw de kamers van haar nieuwen huurder verlaten had, sloop deze zachtjes naar de deur, luisterde 'n oogenblik naar de wegstervende voetstappen van zijne hospita en sloeg toen beide armen met 'n triomfantelijk gebaar in de lucht.

— Eindelijk, eindelijk heb ik ze dan gevonden, de dames Vermeer! juichte hij, nu nog 'n beetje geluk en mijn fortuin is gemaakt! . . .

V.

We hebben juffrouw Stibbe meer dood dan levend in de sterfkamer van haar meester achtergelaten, en vinden haar thans in een der somberste cellen van het politie-bureau harer woonplaats terug, in afwachting van het nader verhoor en den afloop der gerechtelijke lijkschouwing, die over haar verder lot zullen beslissen.

Welk een marteling, die lange uren van eenzaamheid voor de arme vrouw!

Door de hevige aandoeningen, die zij 's avonds had moeten doorstaan kon zij des nachts den slaap, die haar tenminste den troost der vergetelheid schenken kon, niet vatten. En toen zij tegen den ochtend uitgeput naar lichaam en ziel in een onvaste sluimering verzonk, kwamen benauwende droomen, waarin de vreeselijke gebeurtenissen, welke zij die avond, doorleefd had eene voorname rol speelden, haar geest voordurend verontrusten.

Met wanhoop in het hart zag ze dan ook den nieuwen dag aanbreken, waarop zij een nader verhoor met al de daaraan verbonden martelingen zou moeten ondergaan; een verhoor, dat het gerecht slechts kon versterken in de overtuiging van haar schuld, en niets zou kunnen opleveren, om het vermoeden, dat zij den onrechte op haar drukte, van haar af te wentelen.

Want hoe zwaar ze haar hersenen ook pijnigde, één ding moest ze toegeven, namelijk dat de schijn geheel tegen haar was. Immers, wie anders dan zij kon het vergift in de perziken gedaan hebben? Wie anders dan zij had belang in den dood van haar meester?

Maar toch, ze wist het, zij was onschuldig! Een ander moest die vruchten vergiftigd hebben. Maar wie? En welke kon de reden voor die daad geweest zijn. Welk belang had die onbekende erbij, haar meester te dooden en de verdenking op haar te doen rusten? Had zij dan soms vijanden? . . . .

Wat haar meester betrof, ze was er zeker van, dat hij geen vijand ter wereld bezat. Eenieder mocht hem altijd gaarne. In al die jaren dat ze bij hem in dienst geweest was, had hij nooit met iemand wie ook het geringste gehad.

Nooit? . . . . O ja, toendertijd met dien Vermeer! Maar die was naar Amerika gegaan en had nooit meer iets van zich laten hooren. Karsten van zijn kant had hem sedertdien nooit meer geschreven, dat wist ze met zekerheid. Bovendien Vermeer was al 'n paar jaar dood. Het bericht van zijn overlijden had zijne weduwe zelf den heer Karsten doen toekomen.

Maar wie anders kon dat tot zulk een laffen sluipmoord in staat geweest zijn? . . .

Hoe zij zich ook inspande. zij kon geen uitweg of oplossing in dien doolhof vinden!

Zou er dan misschien een ander zijn, die belang bij den dood van haar meester kon hebben? Den geheelen inhoud van het testament kende zij niet; ze wist alleen maar, dat zij zelf 'n niet onbelangrijk bedrag als legaat zou ontvangen; maar aan wie haar heer overigens iets kon gelegateerd hebben, dat wist zij niet

Maar zou dat kunnen zijn? Toch niemand anders dan Anny, het petekind van Karsten. Zij kon het zich best begrijpen, hoe haar overleden meester, die het kind zeer lief had gehad, Anny niet zou kunnen onterfd hebben. Daarvoor was hij te edelmoedig!

Maar Anny, die nu al twintig jaar kon zijn, kon toch onmogelijk die daad bedreven hebben? Anny woonde immers in New-York, en als ze werkelijk in het testament stond, had ze er toch niet het flauwst vermoeden van, dat haar oom haar iets vermaakt kon hebben?

(Wordt vervolgd.)

Wereldstroomingen rondom het Vaticaan.

WAAR DE DRADEN DER GEHEELE WERELD SAMENKOMEN.

De officieele Katholieke gids, die in de Vaticaanstad zelf gedrukt is, begint met een opsomming van alle titels van den Paus: „Pius XI, Bisschop van Rome, Plaatsbekleeder van Jezus Christus, Opvolger van den Prins der Apostelen, Opperpriester van de Algemeene Kerk, Patriarch van het Westen, Primaat van Italië, Aartsbisschop en Metropoliet van de Romeinsche provincie, Souverein van den Staat van de Vaticaanstad, regeerende in heerlijkheid".

Zelfs zij, die nooit in Rome zijn geweest, kennen het uiterlijk van den Paus door tal van foto's. Hij is welwillend, vaderlijk, met zwart haar, ondanks zijn 74 jaar. Zijn optreden is vriendelijk, zijn stem zacht en welluidend; hij ziet zijn bezoekers aan met een paar vriendelijke oogen door dikke brilleglazen en neemt hen voor zich in door de oprechtheid, de Christelijke barmhartigheid en de vaderlijke liefde, die al zijn woorden en daden bezielen. Het is het noodlot van dezen zachten en toegeeflijk gezinden kerkvorst, die door zijn karakter beter geschikt is voor vrede dan voor strijd, dat hij aan het hoofd der Katholieke kerk kwam te staan in een van de meest bewogen tijdperken uit haar geschiedenis.

Niet slechts in Italië was er een conflict, dat van 1870 tot 1928 duurde en daarna weer gevolgd werd door de moeilijkheid met de fascisten, die nog steeds niet zijn opgelost. In Rusland wordt de Katholieke Kerk, zooals elke andere, systematisch vervolgd en verder zijn onder de regeering van dezen Paus kwesties ontstaan in Argentinië wegens de benoeming van den Aartsbisschop van Buenos Aires, in Mexico door de antikatholieke politiek van president Calles, in Frankrijk over de propaganda der "Action Francaise", in Engeland over de Maltheser kwestie, in China over de talrijke vermoorde missionarissen. Den laatsten tijd is daar nog de anti-katholieke actie in Spanje bijgekomen met uitspattingen, die nog versch in het geheugen liggen, terwijl Lithauen de pauselijke nuntius uit het land heeft gezet. Van de minder belangrijke meeningsverschillen spreken wij nog maar niet eens.

De Paus persoonlijk verantwoordelijk.

In hoeverre de Paus zelf de leiding der zaken in handen heeft kan moeilijk nauwkeurig worden aangegeven. In theorie is hij natuurlijk ten volle verantwoordelijk en geniet hij een volkomen alleenheerschappij. Alle anderen, hoe hoogeplaatst ook, ontvangen hun gezag slechts van hem, en zijn slechts aan hem verantwoording schuldig. Men heeft weleens iets van een parlement willen zien in het College van Kardinalen, dat vroeger zoowel wetgevende als uitvoerende macht moet hebben gehad, doch althans tegenwoordig berust de geheele macht alleen bij den Paus. Uit enkele ceremoniën blijkt nog wel, dat het vroeger anders was. In het geheim Consistorie, waarin nieuwe kardinalen worden benoemd, vermeld, de Paus, wie hij daarvoor geschikt acht, waarop hij vraagt: „Quid vobis videtur?" (Wat is uw meening?). De kardinalen betuigen hun instemming door hun kalotjes af te nemen. Wij weten niet wat er zou gebeuren, wanneer een der kardinalen weigert dit te doen. Zeker is, dat zooiets althans in den laatsten tijd niet voorgekomen is.

Al draagt de Paus ten volle de macht en de verantwoordelijkheid, dan wil dat natuurlijk niet zeggen, dat hij alles zelf doet of zelfs maar leidt. Een groote macht wordt uitgeoefend door de Prefecten der Romeinsche Congregaties, zooiets als de ministeries in een gewone staat.

De relaties met buitenlandsche regeeringen worden geregeld door den Kardinaal Staatssecretaris, die het meest met den Paus samenwerkt en door deze nauwe banden dikwijls een zeer grooten invloed kan uitoefenen op de politiek van het Vaticaan. Een zwakke Paus ziet dus dadelijk zijn werk door tal van anderen overgenomen.

Een krachtige persoonlijkheid.

De tegenwoordige Paus is echter allerminst een zwakke persoonlijkheid. Daardoor kan hij ook overal de leiding behouden. Hij weet te zwijgen en is in staat om zelf een besluit te nemen, zonder andere om raad te vragen. Toen in Februari 1929 de Lateraansche Verdragen werden geteekend, die de breuk tusschen den H. Stoel en de Italiaansche regeering herstelden, waren velen van meening dat dit slechts te danken was aan de gelukkige samenloop van omstandigheden, die twee mannen als Pius XI en Mussolini tegenover elkaar stelde, beiden met een vrijwel onbeperkte macht op hun eigen gebied, waardoor zij een veel grootere vrijheid van handelen hebben dan ooit een staatsman heeft bezeten. De onderhandelingen bleven een volmaakt geheim, totdat zij met succes waren beëindigd. Daardoor alleen was een goede afloop mogelijk, want de strooming aan het Vaticaan om de breuk te bestendigen was sterk genoeg om alles te hebben verijdeld, wanneer slechts iemand een vermoeden had gehad van wat er gaande was.

Hetzelfde ziet men bij het tegenwoordige geschil met de Italiaansche regeering. Weer leidt de Paus persoonlijk de onderhandelingen, dikwijls zonder, het advies in te winnen van den Kardinaal-Secretaris. De heele verantwoordelijkheid rust dus op Z. H. De moeilijkheden zijn nu grooter dan tevoren, want toen werkte hij met Mussolini samen om een geschil uit den weg te ruimen dat zij geen van beiden veroorzaakt hadden, en nu betreft het een zaak, waarin zij beide de voornaamste betrokkenen zijn. Beiden zijn onbuigzaam, wanneer zij eenmaal een besluit genomen hebben; de Paus beschikt n.l. over een onverzettelijkheid, die verbazing wekt als men hem alleen beoordeelt naar zijn vriendelijke manier van optreden.

Zijn groote werkkracht.

De levendige belangstelling, die de Paus in alle zaken stelt, vereischt natuurlijk buitengewoon veel werk van hem. Hoewel hij op 31 Mei j.l. 74 jaar is geworden, een leeftijd waarop anderen hun laatste dagen in welverdiende rust doorbrengen, werkt hij nog onvermoeid door van 's morgens vroeg tot diep in den nacht. Zelfs Mussolini, die bekend staat als een van de hardste werkers der menschheid, kan hem op dit gebied niet overvleugelen. Dat blijkt het duidelijkst uit de dagindeeling van den Paus. Hij staat op om 7 uur en draagt de H. Mis op in zijn particuliere kapel naast zijn slaapkamer, waarbij hij slechts wordt bijgestaan door een van zijn secretarissen of geheim kamerheeren. Vervolgens ontbijt hij: een kopje koffie met melk en een broodje zonder boter is al wat hij gebruikt. Na het ontbijt doet hij een korte wandeling, bij mooi weer in de tuinen van het Vaticaan en als het regent in Raphael's Loggias. Precies om 8 uur treedt hij zijn particuliere studeerkamer binnen, waar drie secretarissen op wachten met de post, die alvast geopend en gerorsorteerd is naar volgorde van urgentie.

De brieven worden den Paus voorgelezen en de door Hem gedicteerde antwoorden worden stenografisch opgenomen.

Om 9 uur wordt de Kardinaal-secretaris toegelaten. Hij draagt een groote zwartleeren tasch bij zich vol met rapporten van de diplomatieke vertegenwoordigers van den H. Stoel uit alle deelen der wereld. De belangrijkste vragen van den dag worden onderzocht en besproken. Deze dagelijksche conferenties zijn van het grootste gewicht, want daarbij wordt de gedragslijn vastgesteld en de politiek van het Vaticaan gevormd. Alle stijfheid valt hier weg; zoo staat de Paus, die slechts bij hooge uitzondering een sigaar rookt, zijn secretaris wel toe te rooken en hij behandelt hem in elk opzicht als een oude vriend, die is komen spreken over kwesties van gemeenschappelijk belang. De conferentie eindigt gewoonlijk om half elf, doch wanneer er bijzonder belangrijke zaken te bespreken zijn, wordt het wel eens elf uur.

De audiënties.

Zoodra de kardinaal-secretaris vertrokken is, staat de Paus een aantal particuliere audiënties toe aan hooge kerkelijke autoriteiten. Hij ontvangt eerst de kardinalen, die aan het hoofd van de verschillende congregaties van het Vaticaan staan. Zij heeten de Kardinalen van de Romeinsche Curie en wonen uit den aard der zaak allen in Rome. De kardinalen van de Curie bezoeken den Paus elke week, zoodat er dagelijksch twee of drie komen. Daarna komen andere kardinalen en bisschoppen van belangrijke bisdommen, zoowel uit Italië als uit het buitenland. Zij rapporteeren niet slechts de kerkelijke, doch ook de politieke en sociale toestanden in hun land. Daarna ontvangt de Paus, bisschoppen van minder belangrijke bisdommen en vervolgens een aantal leeken: diplomaten die bij het Vaticaan geaccrediteerd zijn, beroemde personen, die tijdelijk te Rome vertoeven, buitenlandsche politici, enz. Deze personen bespreken de meest verschillende onderwerpen met hem. Deze audiënties duren gemiddeld tien minuten en volgen elkaar op tot ongeveer 1 uur. Dan zijn de particuliere audiëntes afgeloopen en beginnen de publieke audiënties. Zoodoende worden dagelijks honderden personen in de gelegenheid gesteld, den Paus te zien. Soms worden kleine groepen achtereenvolgens toegelaten; soms zijn er honderden personen aanwezig in de kleine troonzaal en staan er nog velen in de aangrenzende gangen. De Paus loopt langzaam voorbij de menschen, die op hun knieën vallen als Hij hen passeert. Hij laat allen zijn hand kussen en spreekt gewoonlijk tegelijkertijd een paar vriendelijke woorden. Dikwijls houdt Hij bij het einde van de audiëntie een korte toespraak.

De Paus komt met vele menschen in aanraking.

Zoo komt de Paus dagelijks met de meest verschillende menschen in aanraking. De machtigen spreken hem onder vier oogen in zijn studeerkamer, de eenvoudige uiten slechts een paar korte woorden op een publieke audiëntie, doch allen vinden een oplettend gehoor. Zoo blijft de Opperpriester voortdurend op de hoogte van wat er gezegd en gedacht wordt over het rond der aarde en kan Hij soms de wereld verbazen door een belangrijk werk, zooals de laatste encycliek, waaruit zijn diep inzicht blijkt in de vragen, die de gedachten der menschen bezighouden.

Het verder verloop van den dag.

De publieke audiënties duren officieel tot half twee, doch gewoonlijk is het veel later, soms zelf drie uur voordat de Paus Zijn middagmaal gebruikt, weliswaar zijn hoofdmaaltijd, doch met dat al zeer eenvoudig. De eerste schotel is een gerecht uit de provincie Milaan, waar Pius XI geboren is. Risotto, een schotel van gekookte rijst of Minestrone, een plantaardige soep, en een enkele keer een bord polenta. De tweede gang bestaat uit gekookt vleesch met aardappelen en groenten. Vervolgens gebruikt de Paus vruchten, een glas wijn en een kop koffie. Na den maaltijd trekt de Paus zich in zijn eigen vertrekken terug om zijn brevier te lezen en het eerste gedeelte van den rozenkrans te bidden. Daarna doet Hij elken dag een wandeling in de tuinen van het Vaticaan, 's winters om 4 uur en 's zomers om 6 uur, omdat het dan koeler is. Verleden jaar heeft hij voor het eerst die wandeling achterwege gelaten gedurende de warmste dagen van den zomer. Dit afwijken van een zoo vaste gewoonte, had dadelijk de geruchten tengevolge, dat de gezondheid van Z.H. te wenschen overliet. 's Avonds volgen er weer audienties tot 8 uur. Dan gebruikt de Paus zijn diner, dat zeer eenvoudig is. Het bestaat uit twee gekookte eieren en een kop warme melk of thee. Alle maaltijden gebruikt de Paus alleen, overeenkomstig de étiquette van het Vaticaan. Slechts bij zeldzame gelegenheden: Kerstmis, Nieuwjaar zijn verjaardag, volgt de Paus de instelling van zijn voorganger Benedictus XV en staat Hij een'ge zijner bloedverwanten toe, met Hem te eten. De letter van de voorschriften word geëerbiedigd door de gasten aan een andere tafel te laten zitten.

Des avonds.

Na het diner bidt de Paus met de leden van Zijn particuliere huishouding het tweede gedeelte van den rozenkrans en de avondgebeden; daarna blijven zij met elkaar spreken tot ongeveer 10 uur. Na nogmaals een korte wandeling in Raphaël Loggia's te hebben gedaan, gaat de Paus dan terug naar zijn particuliere vertrekken. Daar blijft hij werken tot laat in den nacht; soms is Hij zoo verdiept in zijn werk, dat hij den tijd vergeet en een van zijn secretarissen hem er bescheiden aan herinnert dat het tijd is om te slapen. Soms neemt de Paus een boek mee naar bed. Hij slaapt slechts enkele uren, nooit meer dan zeven. Zoo werkt hij den geheelen dag, rapporten hoorende, aflezende, nadere inlichtingen vragende, beslissingen nemende. Hij heeft de beste deskundigen tot zijn beschikking op elk gebied, geleerde mannen met een open oog voor de praktijk. Niet het minst door deze adviseurs staat de Paus een hoeveelheid kennis ter beschikking, die niemand anders bezit en tevens de onafhankelijkheid van plaatselijke nationale invloeden, die hem tot een waren wereldburger stempelen.

